Ազգ Azg

30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2005 ՈՒՐԲԱԹ 175 (3341)

Հաջողական 3 պայթյուններ Իրաքի Բլադ քաղաքում

Զոհերի թիվն անցնում է 50-ից

Իրաքից 10-ական րոպե տարբերությամբ հաջողական 3 պայթյուններ երեկ երեկոյան ցնցեցին Իրաքի մայրաքաղաքից դեպի հյուսիս գտնվող Բլադ քաղաքը: Ճշգրտորեն համակարգված պայթյունները, ըստ նախնական տվյալների, խլել են 50 զոհի, վիրավորների թիվը հասնում է 200-ի: Պայթյունները, որոնց պատասխանատվությունը գիշերը դեռեւս ոչ ոք չէր ընդունել, կատարվել են ականված ավտոմեքենաների միջոցով, քաղաքի մարդաշատ 2 փողոցներում: Սեպտեմբերի 14-ի պայթյունից հետո, որը խլել էր շուրջ 150 զոհի, սա ամենաարյունալին էր Իրաքում, որտեղ ամեն օր զոհվում են առնվազն 2 տասնյակ մարդիկ, մեծ մասամբ անմեղ քաղաքացիներ:

Հայաստանի վարչապետը եւ արտգործնախարարը խոսում են տարբեր, երբեմն միմյանց անհասկանալի լեզուներով

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Տնտեսական համագործակցության հարցերով հայ-վրացական միջկառավարական հանձնաժողովի 4-րդ նիստը համընկնում է Ջավախքում հայկական մի շարք հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների՝ երկրամասին ինքնավարություն տալու պահանջների ժամկետներին: Երեկ երեկոյան Երեւանում տեղի ունեցած ասուլիսում Հայաստանի եւ Վրաստանի վարչապետներին ուղղված հարցերը հիմնականում վերաբերում էին հենց Ջավախքին եւ Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթգծին:

«Որքանո՞վ է Ջավախքի հայերի ինքնավարության պահանջը համապատասխանում հայ-վրացական փոխհարաբերությունների ոգուն», «**Ազգի**» հարցին Զուրաբ Նողայիդելին նախ նշեց, որ այդ պահանջը իրականում չի արտահայտում ողջ ջավախահայության կարծիքը, ապա հստակ պատասխանեց, որ Վրաստանում լինելու են երեք ինքնավարություններ՝ Աբխազիա, Աջարիա եւ Ցխինվալի շրջան (Հարավային Օսիա), իսկ բազմազգ երկրի մյուս ազգությունները օգտվելու են սահմանադրությամբ ընձեռված բոլորի համար հավասար հնարավորություններից:

Տես էջ 2

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

«Մենք եղել ենք, մենք կանք, մենք կլինենք»

Ցեղասպանության 90-րդ տարելիցին Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը եւ Ռուսաստանի հայերի միությունը փետրվարին հայտարարել էին լավագույն գրական ստեղծագործության՝ «Մենք եղել ենք, մենք կանք, մենք կլինենք» խորագրով միջազգային մրցույթ: Մրցույթին կարող էին մասնակցել Հայաստանի, Արցախի եւ սփյուռքի ուսանողներն ու աշակերտները երեք լեզուներով (հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն): Երեկ Առնո Բաբաջանյանի անվան համերգային դահլիճում կայացավ մրցույթի արդյունքների ամփոփման ու մրցանակների հանձնման արարողությունը: Մրցույթին ներկայացված 320 աշխատանքներից 44-ն արժանացել է մրցանակների, որից 7-ը՝ գլխավոր մրցանակ (4-ը՝ ուսանողական, 3-ը՝ դպրոցական), 12-ը՝ տարբեր անվանակարգերի հաղթողներ, 25-ը՝ պատվոգիր:

Միջոցառումը բացվեց «Հովեր» կամերային երգչախմբի ելույթով (գեղ. ղեկ.՝ Սոնա Հովհաննիսյան), որից հետո ներկաներին ողջունեց ու մրցույթի հաղթողներին շնորհավորեց Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի եւ Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանը. «Հատուկ շնորհակալություն եմ հայտնում մասնակիցներին, որովհետեւ այն աշխատանքը, որ նրանք արել են, մեծ նշանակություն ունի եւ լրացնում է մեկը մյուսին: Երեկ Ազգային ակադեմիայում մենք ներկայացրինք Յուրի Բարսեղովի գրած 2500 էջանոց եռահատոր գիրքը: Գրքում արծարծված ցեղասպանության թեման շատ խոր վերլուծությամբ է ներկայացված: Այդ թեման այնպիսին է, որ որտեղ էլ լինենք, անհանգստացնում ու մտահոգում է ամեն մի հայի՝ թե Ռուսաստանում, թե Ամերիկայում, Արգենտինայում, Բրազիլիայում եւ այլուր: Համաշխարհային հայկական կոնգրեսը մշակել է նոր ծրագիր, որով արդեն ժամանակն է, որ գործենք ու աշխատենք միասին, ստեղծենք մի մեխանիզմ ու զբաղվենք այդ հարցով: Այդ ծրագրերը պետք է իրականացվեն Հայաստանի կառավարության ու սփյուռքի հետ համատեղ: Ես հավատացած եմ, որ կգա այդ օրը, երբ իր արդարացի լուծումը կստանա այդ խնդիրը: Իսկ ինչ վերաբերում է Կոնգրեսին ու Ռուսաստանի հայերի միությանը, մենք մինչեւ վերջ, մինչեւ Հայոց ցեղասպանության հարցի լուծումը շարունակելու ենք ամենամյա միջազգային մրցույթը: Կանցկացնենք ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ այլ երկրներում, որպեսզի այդ երկրների կառավարություններին մեկ անգամ եւս հիշեցնենք, որ կա նման հարց, ու մենք լուծում ենք պահանջում: Մենք նախատեսել ենք 2006-ին մրցույթն անցկացնել Հայաստանում, 2007-ին՝ ԱՄՆ-ում»:

Տես էջ 2

Անհրաժեշտ է սրտի հիվանդությունների կանխարգելման պետական ծրագիր

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ-ՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Սեպտեմբերի 29-ին աշխատանքը սկսած Հայաստանի սրտաբանների 5-րդ վեհաժողովում կքննարկվեն սրտի հիվանդությունների ախտորոշման եւ բուժման արդի մեթոդները, կներկայացվեն հայ գիտնականների իրականացրած գիտական հետազոտությունների արդյունքները: Հայաստանի սրտաբանների ասոցիացիայի նախագահ Կարլեն Ադամյանը նշեց, որ ինչպես ամբողջ աշխարհում, այնպես էլ Հայաստանում տարեցտարի աճում են սիրտ-անոթային հիվանդությունների դեպքերը: Ըստ նրա, աշխարհում տարեկան մոտ 17 մլն մարդ է մահանում սիրտ-անոթային հիվանդություններից: Նշվեց նաեւ, որ 2005 թ.-ի առաջին կիսամյակում միայն Երեւան քաղաքի շտապ բուժօգնության ծառայությունում արձանագրված 72243 կանչերից 11360-ը կապված են եղել սիրտ-անոթային հիվանդությունների հետ: Նույն ժամանակահատվածում հոսպիտալացվել է 1429 հիվանդ՝ անցյալ տարվա 1312-ի դիմաց: Կ.Ադամյանի կարծիքով, Հայաստանում անհրաժեշտ է իրականացնել սրտի հիվանդությունների կանխարգելմանն ուղղված պետական ծրագրեր եւ պրոֆիլակտիկ հետազոտություններ:

Ինչպես նշեց ՀՀ Առողջապահության նախարարության Բժշկական օգնության կազմակերպման վարչության պետ Վահան Պողոսյանը, հայ գիտնականներն իրենց զգալի ներդրումն ունեն սիրտ-անոթային հիվանդությունների գիտական հետազոտությունների ասպարեզում. տպագրվել են բազմաթիվ գիտական աշխատանքներ, կազմակերպվել համաժողովներ ու դասընթացներ: Ըստ Վ. Պողոսյանի, ներկայումս սրտի հիվանդությունների բուժման սկզբունքներն ու մոտեցումները փոխվել են. դրանք ուղղված են հիվանդության վաղ հայտնաբերմանը եւ կանխարգելմանը:

Վեհաժողովն աշխատանքը կավարտի հոկտեմբերի 1-ին:

«Ազգի» վաղվա համարը՝ 34 էջով

Մեր թերթի վաղվա համարը կլինի սովորականից շատ ավելի բովանդակալից: Օրվա իրադարձությունները ներկայացնող նյութերից բացի համարում տեղ կգտնեն երկշաբաթյա պարբերականությամբ լույս ընծայվող մեր մշակութային ներդիրը, ինչպես նաեւ 16 էջանոց տոնական հավելված՝ նվիրված Գերմանիայի վերամիավորման 15-րդ տարեդարձին, Հայաստանում գործող գերմանական ընկերությունների եւ արտադրանքների տպավորիչ ներկայացմամբ:

ԱՊՀ պետությունների ներքին գործերի նախարարների նիստը գումարվեց Երեւանում

Սեպտեմբերի 29-30-ը Երեւանում գումարվեց ԱՊՀ մասնակից պետությունների ներքին գործերի նախարարների խորհրդի հերթական նիստը: Այդ առիթով նախօրեին Երեւան ժամանեցին ՌԴ-ի, Ուկրաինայի, Ադրբեջանի, Բելառուսի, Վրաստանի, Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Մոլդովայի, Տաջիկստանի, Ուզբեկստանի հանրապետությունների ներքին գործերի նախարարությունների եւ ԱՊՀ մասնակից պետությունների տարածքում կազմակերպված հանցավորության եւ վտանգավոր հանցագործությունների այլ տեսակների դեմ պայքարի կոորդինացիոն բյուրոյի, ԱՊՀ մասնակից պետությունների հակաահաբեկչական կենտրոնի, միգրացիայի հարցերով միջազգային կազմակերպության պատվիրակությունները: Նիստին մասնակցելու համար ժամանել են նաեւ ԱՊՀ գործադիր կոմիտեի նախագահ, ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Վլադիմիր Ռուշայլոն եւ Ինտերպոլի գլխավոր քարտուղար Ռոնալդ Քենեթ Նոբլը: Նիստի օրակարգում ընդգրկված են եղել 9 կարեւոր հարցեր, կքննարկվեն նաեւ հանցավորության դեմ պայքարի տարբեր ոլորտներին առնչվող հարցեր:

Մ. Մ.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆ

Մրցունակությամբ Հայաստանը 79-րդ տեղում է

«Համաշխարհային տնտեսական ֆորում» հաստատության անցկացրած վերջին հետազոտության տվյալների համաձայն, Հայաստանը տնտեսական մրցունակությամբ 79-րդ տեղն է զբաղեցնում աշխարհի 117 երկրների ցանկում: «Ռոյթեր» գործակալությունը հաղորդում է, որ վերջին մեկ տարում երկրների մրցունակության վարկանիշները զգալի փոփոխություններ են կրել:

Այսպես, Ռուսաստանը 70-րդ տեղից իջել է 75-րդ տեղը, իրենից առաջ թողնելով բալթյան երկրներին եւ Ղազախստանին (61), ինչպես նաեւ Ադրբեջանին (69): Մրցունակությամբ Հայաստանին զիջում են նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններ Մոլդովան (82), Ուկրաինան (84), Վրաստանը (86), Տաջիկստանը (104), Ղրղզստանը (116):

Պետական կառույցների թուլությունը եւ «ուղեղների արտահոսքը» գլխավոր խոչընդոտներն են տնտեսական մրցունակության աճի ճանապարհին, ընդգծում են «Համաշխարհային տնտեսական ֆորումի» տնտեսագետները: Մասնավորապես Ռուսաստանին խորհուրդ է տրվում ուշադրությունը բեւեռել իրավաբանական եւ իրավական համակարգի աշխատանքի բարելավման վրա, պաշտպանել սեփականության իրավունքը, իջեցնել կաշառակերության եւ հանցագործությունների մակարդակը:

Մրցունակության ուժեղացմանը նպաստում են նաեւ մարդկային ռեսուրսների ճիշտ օգտագործումը, նորամուծությունների խրախուսումը: Հետազոտության տվյալների համաձայն, առավել մրցունակ է համարվում Ֆինլանդիայի տնտեսությունը: Երկրորդ տեղն զբաղեցնում է ԱՄՆ-ը: Առաջին տասնյակում տեղեր են զբաղեցնում նաեւ Շվեդիան, Դանիան, Թայվանը, Սինգապուրը, Իսլանդիան, Շվեյցարիան, Նորվեգիան եւ Ավստրալիան:

Վերջին 26 տարիներին անցկացվող հետազոտություններում «Համաշխարհային տնտեսական ֆորումը» աշխարհի 117 երկրների տնտեսական իրավիճակը բնութագրում է 11 հազար գործարարների եւ հետազոտական ինստիտուտների հարցման միջոցով:

Երկրների վարկանիշները որոշելիս հեղինակները հաշվի են առնում մի շարք գործոններ, այդ թվում պետական կառույցների աշխատանքի որակը, տեխնոլոգիաների մակարդակը եւ նորամուծությունների քանակը:

Պ. Ռ.

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Հարավային Կովկասում Եվրոմիության հատուկ ներկայացուցիչը երեկ Հայաստանի արտգործնախարարի հետ համատեղ մամուլի ասուլիսում հաստատեց ավելի վաղ հայկական եւ ադրբեջանական մամուլի տեղեկությունները, ըստ որոնց ԵՄ-ն Ադրբեջանի պատճառով է հետաձգել Հայաստանի եւ Վրաստանի հետ բանակցությունները: Հեյկի Տալվիտիեն ասաց, որ ԵՄ երկրներից մեկի որ հուլիսին Ադրբեջանը եւ չճանաչված Հյուսիսային Կիպրոսը օդային հաղորդակցություն սկսեցին: Բրյուսելի պաշտոնյաները բազմիցս նշել են, որ եվրոպական հարեւանության նախաձեռնությունը Հարավային Կովկասի երեք հանրապետությունների համար է, սակայն ԵՄ-ը երկրներից յուրաքանչյուրի հետ հարաբերվելու է անհատական սկզբունքով: Ադրբեջանի օրինակը, սակայն, ցույց տվեց, որ թյամբ քայլեր ձեռնարկելու վերաբերյալ: Մասնավորապես նշվել է, որ ծրագրի շրջանակներում Ադրբեջանի հետ ԵՄ ունեցած տարաձայնությունները չպետք է խոչընդոտ դառնան Հայաստանի առաջընթացի համար:

Այս շաբաթ ԵՄ-ի հետ բանակցությունների ձգձգման կապակցությամբ դժգոհություն են արտահայտել նաեւ վրացական իշխանությունները: Մասնավորապես,

Ադրբեջանի պատճառով ԵՄ-ը եւս մեկ ամսով հետաձգում է Հայաստանի եւ Վրաստանի հետ բանակցությունները

Տալվիտիեն եւ Օսկանյանը մեկնաբանում են Եվրախորհրդարանի բանաձեւի հայկական հատվածը

PHOTOLURE

եւ Ադրբեջանի միջեւ առաջացած որոշակի խնդիրների պատճառով որոշվել է հետաձգել բանակցությունները: Ֆինն դիվանագետի խոսքերից պարզվեց, որ եթե մեկ ամսում այդ խնդիրները չկարգավորվեն, ապա ԵՄ-ը կսկսի «անհատական» սկզբունքի քաղաքականություն վարել Հայաստանի եւ Վրաստանի հետ:

Կիպրոսը վետո է դրել «Ընդլայնված Եվրոպա. նոր հարեւաններ» նախաձեռնության շրջանակներում Ադրբեջանի հետ գործողությունների ծրագրի քննարկումների վրա, քանի ԵՄ-ը խախտում է իր իսկ որդեգրած սկզբունքը:

Տալվիտիեն եւ Օսկանյանը քննարկել են ԵՄ-Հայաստան հարաբերությունները, Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման ընթացքը, Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները եւ սահմանադրական բարեփոխումները: Անդրադառնալով եվրոպական հարեւանության քաղաքականության շրջանակներում Հայաստանի գործողությունների ծրագրի մշակմանը՝ կողմերը հաստատել են իրենց հանձնառությունը այդ ուղղու-

Վրաստանի արտաքին գործերի նախարար Սալոմե Զուրաբիշվիլին, ըստ «Մեդիամաքսի», հայտարարել էր, որ «մենք գտնվում ենք ԵՄ հետ գործողությունների ծրագրի վերաբերյալ բանակցությունների կարեւոր փուլում, սակայն դրանք ձգձգվում են եւ մենք, կարելի է ասել, այժման էլ գոհ չենք, թե ինչպես է ընթանում այս գործընթացը»:

Վարդան Օսկանյանն անդրադառնալով Եվրախորհրդարանի՝ նախօրեին Թուրքիայի անդամակցության վերաբերյալ ընդունած բանաձեւին, նշեց, որ «հայկական հարցերի» քննարկումը «դրական ազդեցություն կունենա հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավման գործընթացի վրա»: «Եթե Թուրքիան ցանկանում է անդամակցել ԵՄ-ին, պետք է նմանվի այդ միության մյուս մասնակիցներին՝ կարգավորի հարցերը հարեւանների հետ եւ դիմագրավի իր անցյալը», ասաց արտգործնախարարը՝ բանաձեւը գնահատելով «դրական եւ բնական, այդպես էլ պետք է լինի»:

Տալվիտիեն նկատեց, որ Եվրախորհրդարանի բանաձեւը վկայում է, որ «հայ-թուրքական հարաբերությունների հարցերը քննարկվելու են Թուրքիայի հետ բանակցությունների ընթացքում»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հայաստանի վարչապետը եւ արտգործնախարարը խոսում են ...

1-ին էջից

Անդրանիկ Մարգարյանը նույն հարցին պատասխանեց հետեւյալ կերպ՝ Ջավախքում իննավարության պահանջը բարձրացվում է այն ժամանակ, երբ ինչ-որ մեկին անհրաժեշտ է: Երեկ երկու երկրների վարչապետների առանձնազրույցում, ըստ կառավարության լրատվականի տարածած հաղորդագրության, անդրադարձ է եղել «Ջավախքի ու ջավախահայության ներկա վիճակին ու զարգացման հեռանկարների խնդիրներին: Կարեւորելով Սամցխե-Ջավախքի տարածաշրջանի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման ծրագրի մշակման եւ իրականացման Վրաստանի ղեկավարության լուրջ մտադրությունը, Հայաստանի վարչապետը մեկ անգամ եւս հաստատել է այդ գործում վրացական իշխանությունների հետ համագործակցելու Հայաստանի կառավարության պատրաստակամությունը»:

Զուրաբ Նողայիդելուն հարց ուղղվեց Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթուղու կառուցման վերաբերյալ: Վրաստանի վարչապետը ընդգծեց, որ այդ ծրագիրն ուղղված չէ Հայաստանի դեմ: Նա հարկ համարեց նաեւ նշել, որ Թբիլիսիում «հրաշալի հասկանում են այն պատասխանատվությունը», որն ունի Վրաստանը որպես Հայաստանն արտաքին աշխարհի հետ կապող տարանցիկ երկիր: Անդրանիկ Մարգարյանն իր հերթին հարկ համարեց ընդգծել, որ Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթուղու կառուցումը Վրաստանի ներքին խնդիրն է եւ պետք չէ Հայաստանի խնդիրները կապել այլ երկրների հետ:

Հայաստանի վարչապետի այս պատասխանը կարելի էր համարել ընթացիկ դիվանագիտական պատասխան: Սակայն, դատելով պաշտոնական Երեւանի ընդամենը մեկ ամիս առաջ արված հայտարարություններից, պետք է փաստենք, որ Հայաստանի վարչապետն ու արտգործնախարարը խոսում են տարբեր, երբեմն միմյանց անհասկանալի լեզուներով: Վարդան Օսկանյանն իր վերջին ասուլիսներից մեկում հրապարակավ Վրաստանին բարոյականության դասեր էր տալիս եւ զգայացունց տոնով հայտարարում, թե «Վրաստանը բարոյական իրավունք չունի» ֆինանսական միջոցներ տրամադրելու այդ երկաթգծի կառուցման համար, որով փաստորեն Հայաստանը ենթարկվում է շրջափակման՝ այս անգամ նաեւ Վրաստանի կողմից:

Հարց է ծագում՝ Օսկանյանը առանց վարչապետի հետ համաձայնեցնելո՞ւ է մայիսի 31-ին նամակ հղել Եվրոհանձնաժողովի փոխնախագահին, եվրոպացի չինովնիկներին բացատրել, որ Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթուղու կառուցման որոշումը համապատասխանում է «Թուրքիայի արդեն տասնամյակ շարունակվող շրջափակման քաղաքականությանը»: Հայաստանի արտգործնախարարությունում լրջորեն անհանգստացած են եւ Կարս-Ախալքալաք երկաթուղու նախագիծը դիտում են քաղաքական ակցիա, որը նպաստում է Հայաստանի մեկուսացմանը: Եթե իրոք այդ նախագիծը բացառապես Վրաստանի ներքին խնդիրն է, ինչպես պնդում է Հայաստանի վարչապետը, ապա կառավարության անդամ Օսկանյանն ինչո՞ւ է ոչ տեղին հայտարարությամբ ավելորդ բարոյականության դաս տալիս վրացիներին, ինչո՞ւ է պաշտոնական Երեւանը ամեն կերպ փորձում Եվրոպայի եւ ԱՄՆ-ի հայկական լոբբիներով չեղյալ դարձնել մեր երկիրը մեկուսացնող այդ նախագիծը:

Հայաստանի կառավարության լրատվականի տարածած հաղորդագրությունում նշվում է, որ առանձնազրույցի ընթացքում Անդրանիկ Մարգարյանը եւ Զուրաբ Նողայիդելին անդրադարձել են «Կարս-Ախալքալաք-Թբիլիսի երկաթգծի կառուցման խնդրին եւ, այդ համատեքստում տարածաշրջանային ծրագրերին Հայաստանի մասնակցությանը»:

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

«Մենք եղել ենք, մենք կանք, մենք կլինենք»

1-ին էջից

Մրցույթի կազմկոմիտեի նախագահ, Ռուսաստանի հայերի միության փոխնախագահ Վլադիմիր Աղայանը նույնպես շնորհավորելով մրցանակակիրներին նշեց. «Մրցույթի արդյունքները գերազանցեցին մեր սպասելիքները: Եթե ծանոթանայիք այդ 320 աշխատանքներին, ապա կտեսնեիք, թե ինչպիսի հավատով, նվիրումով ու վճռականությամբ է գրված ամեն մի տողն, ուր կամա թե ակամա տեսնում ես մեր ապագան...»: Պրն Աղայանը տեղեկացրեց, որ կազմկոմիտեի որոշմամբ Վանաձորի միջնակարգ դպրոցին, որ մրցույթին ներկայացրել է 23 աշխատանքներ, նվիրվեց համակարգիչ: Համակարգիչներ ստացան նաեւ 7 գլխավոր մրցանակակիրները, իսկ մյուսները՝ թանկարժեք նվերներ: Մրցույթի կազմակերպիչներին իր ողջույնի խոսքը հղեց ՀՀ ԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանը:

Միջոցառման ընթացքում գրական կոմպոզիցիայով հանդես եկան մրցանակակիրները եւ հանրապետության ճանաչված արվեստագետները:

բացի մեզանից, մյուսներն էլ պիտի մեզ նման միջոցառումներ անեն, մինչեւ հարցի դրական լուծումը: Մենք որոշել ենք ամեն տարի ոչ միայն ցեղասպանության թեմայով, այլեւ այլ թեմաներով ամենամյա մրցույթներ կազմակերպել, որպեսզի մեր երիտասարդությունն իր երկրի նկատմամբ հավատի զգացում ունենա: Երկու օր հետո մենք Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի կոչը կիրառարկենք, որտեղ հստակ նշվում է որ ե՛ւ Հայաստանը, ե՛ւ սփյուռքը միանան ու միասին հանդես գան, որ սրանից հետո ոչ թե ճառեր ասենք, գրքեր գրենք, այլ պրակտիկ աշխատանք տանենք, ստեղծենք մի խումբ սփյուռքի կողմից, որը պետք է կրի պատասխանատվություն ամենօրյա աշխատանքների համար, ՀՀ կառավարությունը եւ սփյուռքը իրար հետ քայլերը համաձայնեցված համագործակցեն: Ես հավատում եմ, որ կգա այդ օրը եւ վաղ թե ուշ այդ հարցը կլուծվի:

«Նախագահի հետ մեր Կոնգրեսի պատվիրակությունը քննարկեց եւ համաձայնվեց նաեւ, որ կառավարության եւ արտգործնախարար Վար-

Միջոցառման ավարտին խնդրեցի պրն Աբրահամյանին տեղեկացնել առաջիկա ծրագրերի մասին: Պրն Աբրահամյանը պատասխանեց. «Արդեն 5500 համակարգիչներ բաժանել ենք, եւ այսօր էլ, երբ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի մոտ էի, այդ մասին խոսեցի ու նշեցի, որ ոչ միայն պետք է շարունակենք համակարգիչների տրամադրումը, այլ նաեւ մասնագետները մեծացնենք, հետեւողական լինենք, թե մինչեւ այժմ բաժանվածները գործո՞ւմ են, ծառայո՞ւմ են բուն նպատակին, թե՞ պարզապես մնացել են որպես բուտաֆորիա: Իսկ եթե կլինեն խնդիրներ ցանցերի միացման հարցում, կլուծենք, կօգնենք: Իսկ ինչ վերաբերում է մրցույթին,

դան Օսկանյանի հետ համաձայնեցնենք մեր քայլերը, որպեսզի շուտով Երեւանում ստեղծենք այնպիսի մի կենտրոն, որը կզբաղվի բոլոր ուղղություններով: Մեր այս առաջարկին նախագահը տվեց իր հավանությունը եւ այժմ ճշտվում են այդ մեխանիզմները: Այդ կենտրոնը ծառայելու է բոլորին, եւ ամեն ով կարող է իր մասնակցությունը ունենալ: Մենք ստանձնում ենք պարտականություն ծրագրերի, միջոցառումների պատրաստման եւ ֆինանսավորման: Եղավ նաեւ պայմանավորվածություն, որ նախարարը մոտ ժամանակներս կժամանի Մոսկվա եւ մանրամասն մեկ անգամ եւս վերջնական քննարկումից հետո, կտրվի եզրակացություն», ասաց պրն Աբրահամյանը եւ շտապեց ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի հետ հանդիպման:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՀԲԸՄիության ներկայացուցիչները ԼՂՀ նախագահի մոտ

Սեպտեմբերի 29-ին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանն ընդունել է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ) Կենտրոնական վարչարարական ժողովի անդամ, ֆրանսահայ բարերար Լեւոն Քեբաբջյանին եւ ՀԲԸՄ Հայաստանի ներկայացուցչության տնօրեն Աշոտ Ղազարյանին:

Զրույցի ընթացքում ԼՂՀ ղեկավարը միության ներկայացուցիչների հետ քննարկել է կազմակերպության միջոցներով եւ նախաձեռնությամբ Հադրութի շրջանի Նորաշեն գյուղի կառուցապատման աշխատանքների ընթացքն ու այդ ծրագրի իրականացման ճանապարհին առկա խնդիրները, որոնց լուծման համար Արկադի Ղուկասյանը խոստացել է իշխանությունների ակտիվ աջակցությունը:

Զրուցակիցները քննարկել են նաեւ ԼՂՀ տարածքում ՀԲԸՄ կողմից այլ ծրագրերի իրականացման հեռանկարները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածքը «Ազգ»-ի թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Ցուցահանդեսում ներկայացվեց հայկական ոսկերչական արտադրանքը

Իսկ ոսկերիչների եւ ադամանդագործների միության նախագահը՝ ոլորտի խնդիրները

Երեւանում երեկ բացվեց ամենամյա 8-րդ միջազգային ոսկերչական «Ոսկեգործություն-2005» ցուցահանդես-վաճառքը, որը կշարունակվի մինչեւ հոկտեմբերի 3-ը: Շուրջ 5 տասնյակ մասնակիցների թվում են ոչ միայն տեղական, այլեւ Ռուսաստանը, Վրաստանը, Իտալիան, Արաբական Միացյալ էմիրությունները, Թուրքիան եւ այլ երկրներ ներկայացնող ընկերություններ: Խոսելով ցուցահանդեսի եւ ընդհանրապես այս ոլորտի խնդիրների մասին, միջոցառման կազմակերպիչ, Հայաստանի ոսկեգործների եւ ադամանդագործների միության նախագահ **Էմիլ Գրիգորյանը** նշեց, որ այս ոլորտի ցուցանիշներն անցյալ տարի զիջեցին նախորդ՝ 2003 թ.-ի ցուցանիշներին, եւ այս ցուցահանդեսը այդ խնդրի լուծման ճանապարհներից մեկն է: Այն հնարավորություն կտա տեղական արտադրողներին տեղեկանալու աշխարհում տեղի ունեցող զարգացումների, նոր տեխնոլոգիաների եւ նոր արտադրատեսակների մասին:

PHOTOLURE

Ոսկեգործների եւ ադամանդագործների միության նախագահին, անդրադառնալով ոլորտի խնդիրներին, կարեւորեց «Թանկարժեք քարերի եւ մետաղների շրջանառության մասին» օրենքը, որը շուտով քննարկման կդրվի Ազգային ժողովում: Օրենքը կազատականացնի ոսկերչության եւ ադամանդագործության օրենսդրական դաշտը եւ կբարձրացնի այդ ոլորտում ընդգրկվածների՝ արտադրողների եւ վաճառողների պատասխանատվությունը: Արտադրողին, օրինակ, իրավունք կտրվի դրոշմելու իր արտադրած ոսկու հարգը, ինչն, ըստ Էմիլ Գրիգորյանի, անհատական մեծ պատասխանատվություն է ենթադրում: Խանգարող գործոնների թվում նա նշեց այն հանգամանքը, որ կրկնակի օգտագործման ապրանքների ցուցակում ընդգրկվել են արհեստական քարերը, որոնք օգտագործվում են մասնիկների վրա եւ չեն կարող կրկնակի օգտագործման առարկա լինել: Դա դժվարություն է ստեղծում ինչպես դրանց ներմուծման, այնպես էլ արտահանման ժամանակ:

Ադամանդագործության վերաբերյալ խոսելով, Էմիլ Գրիգորյանը անդրադարձավ տեղական արտադրողների համար ստեղծված աննպաստ իրավիճակին: Վերջիններս, ի տարբերություն այն ընկերությունների, որոնք ունեն իրենց հումքը (LLD, «Ռոզի բյու»), աշխատում են, իսկ մյուս արտադրողները չունեն իրենց հումքը եւ մեծ մասամբ հայտնվում են պարապուրդի մեջ:

«Որտե՞ղ է սպառվում ցուցահանդեսում ամենամեծ տաղավարն ունեցող Երեւանի ոսկերչական գործարանի արտադրանքը» մեր հարցին ի պատասխան, նաեւ այդ ձեռնարկության ղեկավար Էմիլ Գրիգորյանը հայտնեց, որ իրենց արտադրանքի սպառման հիմնական շուկաներն են ԱՄՆ-ն, Ռուսաստանը, Ուկրաինան, Արաբական Միացյալ էմիրությունները, միջինասիական երկրները: «Իսկ թե ինչո՞ւ ներքին շուկան հիմնականում ողողված է ներմուծվող ոսկեղենով» հարցին էլ նա պատասխանեց, որ ներքին շուկայում սպառվում է Երեւանի ոսկերչական գործարանի արտադրանքի 5-10 տոկոսը: Դրա պատճառը նա համարեց վաճառողների պակաս կապիտալացված լինելը, որոնք դեռեւս չեն կարողանում ձեռնարկությունից կանխավճարով ապրանքներ գնել: Իսկ այլ կերպ նրանց հետ աշխատելն էլ շահավետ չէ ձեռնարկության համար, որովհետեւ այն եւս շրջանառու միջոցների կարիք ունի:

Ցուցահանդեսում ներկայացված էին ոչ միայն ոսկերչական արտադրանք թողարկող, այլեւ քարերի եւ մետաղների մշակման ընկերություններ եւ անհատ ձեռներեցներ: Զրուցեցինք վերջիններից մեկի՝ **Արտակ Բոջիկյանի** հետ: Նա մասնավորապես հայտնեց, որ իր ղեկավարած ձեռնարկությունը զբաղվում է աշխարհի տարբեր վայրերից ստացված քարերի մշակմամբ: Պատրաստվում են հուշանվերներ, արծաթյա զարդեր եւ այլն: Դրանք սպառվում են Հայաստանում եւ հիմնականում արտերկրում՝ Ռուսաստանում եւ եվրոպական երկրներում: Արտակ Բոջիկյանն ընդգծեց նաեւ, որ ապրանքներն արտահանելիս քաշքշուկներ եւ խնդիրներ են առաջանում մաքսատանը:

Ցուցահանդես-վաճառքի բացումից եւ ներկայացված ոսկերչական արտադրատեսակներին ծանոթանալուց հետո նախագահ **Ռոբերտ Քոչարյանն** իր տպավորությունները հայտնեց լրագրողներին: Նա նշեց, որ այս ոլորտը շարունակում է մնալ գերակա կառավարության համար, եւ մեր արտադրանքը կարող է ներկայանալ աշխարհի ամեն մի շուկայում: Նա կարեւոր համարեց ոսկերչության համար հատոցներ եւ այլ սարքավորումներ պատրաստող ընկերությունների ներկայությունն այս ցուցահանդեսում: Այս ոլորտում որոշակի անկումը նախագահը պայմանավորեց ռուսական շուկայում ադամանդի վաճառքի ազատականացմամբ, ինչը ժամանակավոր է, որից հետո մեր գործարանները նոր պայմաններում ավելի ճկուն կդառնան:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆԸ՝ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Չեմ ուզում վատ կանխագուշակում անել, բայց...»

Մասնակի գոհացում

Սահմանադրական փոփոխությունների նախագծում եկեղեցուն առնչվող հոդվածի վերաբերյալ ի՞նչ կարծիք ունի Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածինը: Նշված հոդվածի փոփոխությունը գոհացնո՞ւմ է նրան, չի՞ առաջացնում ինչ-ինչ անհանգստություններ կամ խնդիրներ:

Ի պատասխան մեր այս հարցադրման, Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի դիվանապետ Արշակ եպս. Խաչատրյանն ասաց.

«Եթե ասեմ, որ ամբողջապես գոհացումի զգացում ունենք, իրականությանը չհամապատասխանող տեղեկատվություն փոխանցած կլինեմ: Բայց գործող սահմանադրությանը համապատասխան հոդվածի համեմատությամբ առաջարկվողը քայլ առաջ է: Եթե գործող սահմանադրության ընդունման ժամանակաշրջանում ավելի մեծ պատեհություն, հնարավորություն կար եկեղեցին արտացոլելու, տակավին ինտեգրված չէինք եվրոպական կառույցներին, որոշակի պարտավորություններով կաշկանդված չէինք, ապա հիմա, երբ այդ կաշկանդումները, պարտավորվածությունները կան, այս ֆոնի վրա մեծ հաջողություն ենք արձանագրել, որ մեր եկեղեցու դերը որոշ չափով կարողացել ենք արձանագրել սահմանադրության մեջ:

Անշուշտ, դա իրական, ամբողջական գնահատականը չէ մեր եկեղեցու առաքելության, որովհետեւ մեր ակնկալիքն այն էր, որ որոշապես պետք է նշվեր նաեւ, որ եկեղեցու հոգեւոր կենտրոնը Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածինն է: Որոշապես պետք է նշվեր նաեւ Ամենայն հայոց հայրապետի հանգամանքը, պաշտոնը: Տեսեք՝ մեր ազգային ինքնության պահպանության ընթացքում ավելի մեծ վաղեմություն ունեցող պաշտոն կա՞... Թագավորը դարձել է նախագահ եւ այլն, բայց միակը, որ դարերի խորքից սկսվել եւ այդպես պահպանվել է, Ամենայն հայոց կաթողիկոսի պաշտոնն է, որ սիմվոլացնում է պարունակում: Կարծում եմ, որ դա, ինչպես նաեւ Սբ. Էջմիածնի հոգեւոր կենտրոն լինելու հանգամանքը պետք է արտացոլվեին սահմանադրական փոփոխությունների նախագծում: Մենք չենք կարող այդքան շռայլ լինել: Ունենք-չունենք երկու խորհրդանիշ ունենք՝ Սբ. Էջմիածին եւ Արարատ, եւ Սբ. Էջմիածինը չարտացոլել, նշանակում է անտեսել սեփական խորհրդանիշները:

Նկատի ունենանք, որ սահմանադրության մեջ նշվում է՝ Հայաստանի Հանրապետության մայրաքաղաքը Երեւանն է, թեեւ դա նույնպես հանրահայտ իրողություն է: Երբեմն պատճառաբանում են, թե Էջմիածնի հոգեւոր կենտրոն լինելն այնքան հանրահայտ իրողություն է, որ չարժե նշել: Մինչդեռ, կարծում եմ, սահմանադրությունն էլ հենց հայտնի իրողությունների արտացոլման փաստաթուղթն է, ուրեմն պետք է նշվեր: Չեմ ուզում վատ կանխագուշակում անել, բայց, կարծում եմ, նորից անհրաժեշտություն պետք է զգացվի սահմանադրության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու»:

Ս. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

(Այս մասին կարդալ նաեւ 4-րդ էջում)

16 կուսակցություններ «ոչ» են ասում նոր սահմանադրությանը

Մտավորականների ֆորումի ավագանու նախաձեռնությամբ երեկ տեղի է ունեցել 16 ընդդիմադիր կուսակցությունների ղեկավարների հավաք, որոնք քննարկել են երկրին վերաբերող մի շարք հարցեր: Ստացված հաղորդագրության մեջ ասվում է, որ ելնելով երկրում խորացող անօրինականությունից, հասարակության սոցիալական բեւեռացումից, համատարած աղքատությունից եւ առկա մյուս խնդիրներից, ֆորումի մասնակիցները վերջում հանդես են եկել համատեղ հայտարարությամբ: Ըստ այդմ, կուսակցությունների ղեկավարները, համոզված լինելով, որ երկրի ներկա իշխանությունը ցանկություն չունի եւ ի վիճակի չէ լուծելու նշված հիմնախնդիրները, մերժում են սահմանադրական փոփոխությունների հանրաքվեի այս գործընթացը եւ դրանով իսկ «ոչ» ասում ռեժիմին:

Ազատ ընտրություններով օրինական իշխանություններ ձեւավորելու համար կուսակցությունների ղեկավարները հայտարարում են միասնական համակարգված գործողությունների իրականացման մասին՝ կոչ անելով երկրի ճակատագրով մտահոգ առողջ ուժերին բաց համագործակցության:

Գ. Գ.

Ինչո՞ւ չկան բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Հայաստանի Հանրապետությունում Շիրակի մարզը միակն է, որտեղ չկա բնության հատուկ պահպանվող ոչ մի տարածք, չնայած ըստ 1989 թ. հրատարակված Կարմիր գրքի տվյալների, այստեղ էլ կան արգելավայրի կարգավիճակի արժանի շատ վայրեր Ամասիայի, Ախուրյանի, Արթիկի, Աշոցքի ենթաշրջաններում, Արագած լեռան շրջանում: Այս մասին նշվում է Գյումրու «Բիոսոֆիա» առողջապահության, բնապահպանության եւ գյուղատնտեսության զարգացման կենտրոն ՀԿ-ի համանուն հանդեսի վերջերս լույս ընծայված անդրանիկ համարում, հավելելով, թե այնուամենայնիվ հուսադրող է, որ Ռամսարի կոնվենցիայի շրջանակներում ՀՀ բնապահպանության նախարարության եւ Գերմանիայի կառավարության համատեղ ծրագրով նախատեսվում է Ամասիայի տարածաշրջանում հիմնել «Արփի» ազգային պարկը՝ համանուն լճի էկոհամակարգի պահպանության նպատակով:

«Բիոսոֆիա» հասարակական կազմակերպությունը ստեղծվել է այս տարվա փետրվար ամսին, հասարակության առողջ եւ բնության հետ ներդաշնակ ապրելակերպի ձեւավորմանը, բնապահպանության եւ գյուղատնտեսության ոլորտների կայուն զարգացմանը նպաստելու նպատակով: «Բիոսոֆիա» բառը հայերեն կարելի է թարգմանել կենսիմաստություն, որ տվյալ դեպքում նշանակում է մեր կյանքն ու բնությունը որպես մեզ տրված բարիք իմաստությամբ օգտագործել:

Գ. Մ.

Երկու շտապօգնության մեքենա Հունաստանից

Երեկ Հունաստանի NCO Solidarity Church of Greece-ի կողմից որպես մարդասիրական օգնություն Հայաստանին տրամադրվեցին ժամանակակից սարքավորումներով հագեցած երկու շտապօգնության մեքենաներ՝ 120 հազար եվրո արժողությամբ: Մեքենաներից մեկը նվիրվեց Երեւանի Օնասիսի անվան էնդովասկուլյար վիրաբուժության համալսարանական կենտրոնին, իսկ մյուսը՝ Ալավերդու հունական բժշկական «Հիպոկրատ» հիմնադրամին: Արարողությանը ներկա էին ՀՀ կառավարության ներկայացուցիչներ, հունական պատվիրակության անդամներ, ՀՀ-ում Հունաստանի դեսպան Անտոնիոս Վլավիանոսը եւ այլ հյուրեր:

Մ. Մ.

Արայիկ Քոթանջյանը թաղապետ է

Արաբկիր-Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի առաջին ատյանի դատարանը երեկ վճռեց բավարարել Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի թաղապետի թեկնածու Արայիկ Քոթանջյանի հայցը, որով նա պահանջել էր երկու ընտրատեղամասերի քվեների վերահաշվարկը համարել անվավեր եւ նորից ստուգել այդ տեղամասերի քվեները: Դատարանը վճռեց բավարարել հայցը, եւ Արայիկ Քոթանջյանը երեկվանից Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքի թաղապետ է: Քանի որ նա պահանջել էր ընտրատեղամասերի այն արդյունքները նորից նայել, որոնց թիվը էականորեն ազդել էր ընտրությունների ելքի վրա: Այդ արդյունքները, փաստորեն, վերանայվել են, եւ դատարանն էլ վճռել է, որ ներկայացված թիվը չի համապատասխանում իրականությանը:

Դատարանի վճիռը, ըստ ՀՀ ընտրական օրենսգրքի 40 հոդվածի, վերջնական է եւ ենթակա չէ բողոքարկման: Ըստ այդմ, հոկտեմբերի 2-ի վերաքվեարկությունն էլ, բնականաբար, չի կայանա: Դատարանը վճիռ է կայացրել նաեւ ավագանու մասով, ավագանու նոր ընտրություն էլ չի լինի Քանաքեռ-Զեյթունում. ընտրվել էր 14 անդամ, դատարանի վճռով 15-րդը, ով հավաքել է առավելագույն ձայներ, համարվում է ընտրված:

ՌԱԿ-Ի ԽՕՍՔԸ

Բանաձեւումները պատասխանատուութեամբ պէտք է արձանագրուին Հայաստանի նոր սահմանադրութեան մէջ*

Հայաստանի այժմու ներքաղաքական հարցերուն կարգին ամենէն հրատապ տեղը կը գրաւէ նոր սահմանադրութեան հարցը, որ ընթացիկ տարուան նոյեմբերին պիտի դրուի հանրաքուէի՝ ժողովրդային վաւերացման համար:

Որքան ալ տարակարծութիւնները խոր ըլլան՝ նոր սահմանադրութեան մը որդեգրումը յայտարար նշանն է մեր հայրենիքի քաղաքական հասունացման:

Խորհրդակցութիւններն ու սահմանադրութեան փոփոխութեան առաջարկները թելադրուած են մէկ կողմէ որդեգրելու եւրոպական չափանիշները, միւս կողմէ՝ նաեւ ընդունելու եւ ամրագրելու մեր ժողովուրդին ու պատմութեան յատուկ իրողութիւններ եւ օրէնքներ:

Մարդկային իրաւանց պաշտպանութեան ընդհանուր սկզբունքներուն մէջ վենետիկեան չափանիշերու որդեգրումը անխուսափելի նախապայման է եւ բնականաբար ընդունելի, սակայն հայ ժողովուրդի իւրայատուկ հարցերուն մէջ նոր սահմանադրութենէն կ'ակնկալուի ցոլացնել տիրող իրականութիւնը:

Օրինակ, ամերիկեան Սահմանադրութեան մէջ շեշտուած է կրօնքի եւ պետութեան տարանջատուածութիւնը, ցոլացնելով երկրին պատմական զարգացման ընթացքը, ինչպէս այժմու ազգագրական շեշտաւորումներու մոզայիկը: Հայաստանի ու հայ ժողովուրդի պատմական զարգացումը, ինչպէս ապագայի հրամայականները կը բխին բոլորովին տարբեր տուեալներէ եւ հարկադրանքի ներքեւ չեն դներ մեր երկիրը ընդօրինակելու այդ նախընթացը:

Շահեկան է արձանագրել, որ եւրոպական Միութեան սահմանադրութեան հայրը նկատուող Վալերի Ժիսքար Տ'էսթէն ջանաց այդ սահմանադրութեան մէջ արձանագրել եւրոպական ժողովուրդներու քրիստոնէական բնոյթը, սակայն չյաջողեցաւ. եթէ նման բանաձեւ մը որդեգրուած ըլլար այդ սահմանադրութեան մէջ, այսօր Թուրքիոյ թեկնածութեան դէմ բարձրացող կարեւոր պատնէշ մը եւս աւելցած կ'ըլլար:

Երկիրներ եւ իշխանաւորներ սահմանադրութիւններ կը մշակեն առաւելաբար մեկնելով իրենց սեփական ժողովուրդին պատմական շահերէն եւ ոչ թէ քաղաքական սակարկութիւններէն:

Կրօնական իշխանութեան եւ ազգային շահերու համադրութեան պատմական թելադրիչ օրինակ մըն է Անգլիկան եկեղեցւոյ անկախացման պարագան: Արդարեւ, Անգլիոյ Հենրի 8-րդ արքան իր անկախութիւնը հռչակեց Հռոմի Պապէն 1536 ի Գերակայութեան ակտով: Եվրոպական կարգ մը յառաջացեալ երկիրներու մէջ պետութեան եւ կրօնքի տարանջատում չկայ. այլ ընդհակառակը՝ իւրաքանչիւրի պարագային համապատասխան դաւանանքը ամրագրուած է երկրի սահմանադրութեան մէջ իբրեւ պետական կրօնք: Օրինակ, Լիխտենշթայնի սահմանադրութիւնը կ'ըսէ. Հռոմէական կաթողիկէ եկեղեցին պետական եկեղեցի է եւ որպէս այդպիսին կը վայելէ պետութեան ամբողջական պաշտպանութիւնը (Յօդ. 37.2): Իսկ Նորվեկիոյ Թագաւորութեան սահմանադրութիւնը կը հաստատէ, որ Աւետարանական-Լուտերական կրօնքը պիտի մնայ պետութեան պաշտօնական կրօնքը» (Յօդ. 2): Նոյն Աւետարանական Լուտերական եկեղեցին իբրեւ պետական եկեղեցի ամրագրուած է նաեւ Իսլանդիայի հանրապետութեան սահմանադրութեան մէջ (Յօդ. 62):

Այս օրերուն Հայաստանի խորհրդարանը կը քննարկէ Նոր Սահմանադրութեան փոփոխութիւնները. առաջին երկու ընթերցումներ կատարուած են եւ երրորդ ընթերցումէ մը վերջ սահմանադրութիւնը պիտի ենթարկուի ժողովրդային վաւերացման:

Մտածողներ կան, որ քանի Հայաստանի Սահմանադրութիւնը կոչուած է կառավարելու իր իսկ քաղաքացիներուն կեանքը՝ Սփիւռքը իրաւասութիւնը չունի միջամտելու եւ տեսակէտներ պարզելու: Նման վերաբերում մը հասկնալի ու բացատրելի է սահմանադրութեան ընդհանուր տուեալներուն պարագային, սակայն ինչ որ կենսականօրէն ու պատմականօրէն առնչուած է համայն հայ ժողովուրդի միասնականութեան պահպանման եւ ապագայ գոյատեւման՝ Սփիւռքը իրաւունք չունի լուռ մնալու: Օրինակ՝ լեզուի հարցը, երկքաղաքացիութեան հարցը եւ մանաւանդ Հայ եկեղեցւոյ դերն ու տեղը բնորոշելու խնդիրը անխուսափելիօրէն կը ներգրաւեն ամբողջ հայութիւնը՝ իր հայրենական թէ սփիւռքեան թեւերով:

Ցաւալի է հաստատել, թէ այս հարցերուն մէջ - եւ մանաւանդ՝ եկեղեցւոյ պարագային - քուլիսային ժամանակաւոր մարտավարութիւնները խնդրոյ առարկայ կը դարձնեն էական, մնայուն ու տեւական սկզբունքները:

Անկախութեան սկզբնական շրջանին պետական հիմնի, դրօշի եւ պետական զինանշանի հարցերը զոհ դարձան նման սակարկութեանց. եթէ դրօշակի պարագային տարակարծութիւնները այնքան խոր չէին, սակայն զինանշանի եւ հիմնի պարագային ընդդիմութիւնը լուրջ կշիռ ունէր: Սակայն, օրուան իշխանաւոր - կամ իշխանաւորները - խորհրդանշական հարցերու պարագային զիջումը կարծեցին վերածել ռազմավարական ազդու զէնքի մը. դիմորոշում մը, որ մեր պատմութեան մէջ արձանագրուեցաւ իբրեւ քաղաքական միամտութիւն:

Պետական լուրջ մտածողութիւնը պէտք չէ թոյլ տայ նման վերաբերում մը ներկայ սահմանադրութեան մէջ, մանաւանդ 15 տարուան քաղաքական ու պատմական բուռն զարգացման ընթացքէ մը ետք:

Այսօր այն ձեւով որ սահմանուած է Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ բնոյթը նոր սահմանադրութեան մէջ, ոչ միայն կը վկայակոչէ անաստուած ու անկրօն վարչակարգի մը դեռ չթօթափուած բեռը, այլեւ կը մատնէ անտեսումը մեր եկեղեցւոյ ներկայ իրավիճակին, ներքին տագնապներուն եւ ապագայ դերին:

Սահմանադրութիւնը հետեւեալ բանաձեւումը կու տայ այս հարցին. «Ճանաչում է Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ եկեղեցու՝ որպէս ազգային եկեղեցու պատմական բացառիկ առաքելութիւնը հայ ժողովրդի հոգեւոր կեանքում, դրա ազգային մշակոյթի զարգացման եւ պահպանման գործում»:

Վիճաբանութեանց ընթացքին զանց առնուած է «պատմական» բառը, միայն անցեալ ժամանակներու չսահմանելու համար կենսական այդ դերը, ինչ որ հասկնալի է: Սակայն ամենէն աւելի ծանրակշիռ զանցառումը Սուրբ Էջմիածնի, անոր վայրին ու մանաւանդ Հայ Առաքելական եկեղեցւոյ գերագոյն հոգեւոր իշխանութիւնը ըլլալուն պարագան է:

Բնականաբար դիւրին չէ ժողովրդավարական երկրի մը մէջ տարբեր հոսանքներու տեսակէտներուն ու շահերուն համադրութիւնը հասարակ յայտարարներու բերել: Սակայն այս պարագային ոչ ոք իրաւունք ունի քաղաքական սակարանի վրայ դնելու Սուրբ Էջմիածնի հանգամանքը:

Այս անտեսումը բացայայտ լրացումն է Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան այն դաւանանքին, որ սկսած է անշեղօրէն տեղ գտնել բոլոր հրապարակումներու մէջ՝ հաստատելով որ Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը մէկն է Հայաստանեայց երկու կաթողիկոսութիւններէն, առանց ճշդելու միա կաթողիկոսութեան՝ Սուրբ Էջմիածնի, հոգեւոր գերադաս հանգամանքը:

Շատ յստակ է թէ Հայաստանի մէջ իշխող քոալիսիոնի երկու կարեւոր թեւերը՝ Հանրապետական կուսակցութիւնն ու Դաշնակցութիւնը քաղաքական բազմաթիւ սակարկութիւններ ունին. սակայն, այս մէկը պէտք է դուրս եւ վեր մնայ այդ սակարկութիւններէն:

Այստեղ Հ.Յ.Դաշնակցութիւնը հայ ժողովուրդի սրբութիւններուն հաշւոյն կը փորձէ նուէր մը ընել իր քաղաքական ամոլը նկատուող Անթիլիասին. եւ հետաքրքրականը այն է, որ շաղանակը կրակէն հանելու պարտականութիւնն ալ վստահուած է Հանրապետական կուսակցութեան, որուն ներկայացուցիչը՝ Տիգրան Թորոսեան բարձրացուած բողոքներուն կը պատասխանէ հետեւեալ ձեւով. «Դէ, բոլորս էլ գիտենք, որ իւրաքանչիւր հայի համար Էջմիածինն ընկալւում է որպէս մեր եկեղեցւոյ կենտրոն: Սա արդէն հիմք է, որ այդ իրողութեան ամրագրումը սահմանադրութիւնով այնքան էլ չկարեւորենք»:

Պրն. Թորոսեան կուռ տրամաբանութեան տէր քաղաքական մտածող մըն է, անոր արտաքին քաղաքականութեան եւ օրինական հարցերու մասին կատարած բանաձեւումները կառուցուած են ամուր տրամաբանութեան վրայ, հետեւաբար հասկնալի ու թոյլատրելի չէ, որ քաղաքական մանրուքներ նուիրելու համար իր քոալիսիոնի դաշնակցական գործակիցներուն, իյնայ նման անհեթեթութեանց մէջ: Օրինակ, շատ մը նման բացայայտ իրողութիւններ ալ կան - օրինակ՝ ՀՀ մայրաքաղաքը Երեւանն է, կամ պետական լեզուն հայերէնն է - ուրեմն կարելի՞ է նման տրամաբանութեամբ զանց առնել զանոնք սահմանադրութենէն:

Շատ աշխատանք, մտածում, բանավէճ եւ ժամանակ տրամադրուած է բանաձեւելու համար նոր սահմանադրութիւնը: Անիրաւութիւն պիտի ըլլար Սուրբ Էջմիածնի զանցառման համար ժողովուրդը դնել շփոթութեան ու երկընտրանքի առջեւ, հետեւաբար սրբագրութիւնը պէտք է կատարուի այսօր եւ Սահմանադրութիւնը ժողովուրդին պէտք է ներկայացուի բազմակողմանիօրէն գոհացուցիչ վիճակով: Եթէ նոր սահմանադրութիւնը չվաւերացուի՝ հինը պիտի մնայ ի զօրու, մեր հայրենիքը քաղաքականօրէն ետ մղելով առնուազն 15 տարի:

Անոնք, որոնք կը կարծեն քաղաքական ժամանակաւոր ու քուլիսի հարց մը լուծած ըլլալ Սուրբ Էջմիածինը դուրս թողելով նոր սահմանադրութենէն, պատմական ծանրակշիռ պատասխանատուութեան մը առջեւ կը գտնուին եւ պարտաւոր են որդեգրելու աւելի զգօն գործելակերպ մը:

[illegible]
[illegible]
[illegible]

(*) Երեք օր առաջ ՀՀ սահմանադրական փոփոխությունների նախագծի 3-րդ ընթերցումը կայացավ եւ վավերացումն էլ տեղի ունեցավ: ՌԱԿ-ի այս հայտարարությունը պատրաստվել էր ավելի վաղ: Այնուհանդերձ ավելորդ չենք նկատում դրա հրապարակումը, սփյուռքում (եւ ոչ միայն) առկա տրամադրությունների տեղյակ դարձնելու համար ընթերցողին:

ԳԻՏԱԿԱՆ

Պատվավոր մրցանակ ամերիկացի եւ հայաստանցի երկու պրոֆեսորների

Ս. Նահանգների մաթեմատիկական ընկերակցությունը Լեսթեր Ֆորդի մրցանակ է շնորհել Քալտեկի համալսարանի պրոֆեսոր Թոմ Ապոստոլին եւ նրա գործընկերոջը՝ Երեւանի պետական համալսարանի նախկին պրոֆեսոր Մամիկոն Մնացականյանին, «Իզոպերիմետրիկ եւ իզոպարամետրիկ խնդիրներ», «Նոր մոտեցում Արքիմեդի մեթոդին», «Շրջաններ ներառող երկրաչափական պատկերներ» գիտական համատեղ աշխատությունների համար: «Ինձ համար մեծ պատիվ է Ֆորդի մրցանակը կիսել իմ գործընկեր Մամիկոն Մնացականյանի հետ, որի երկրաչափական ուժեղ ընկալման շնորհիվ վերջին տասնամյակում հրատարակեցինք մի քանի աշխատություններ», ասել է նա:

Թոմ Ապոստոլի համրանքի, անալիզի եւ թվի տեսության վերաբերյալ դասագրքերը թարգմանվել են տարբեր լեզուներով, 10 տեսաերիզներով թողարկվել է «Մաթեմատիկական նախագիծ» շարքը, որը նոր շունչ տվեց մաթեմատիկային՝ հարստացնելով համակարգչային անիմացիայով, կենդանի շարժմամբ, երաժշտությամբ եւ հատուկ հնարներով: Դրանք առաջին մրցանակների են արժանացել միջազգային տասնյակ փառատոներում, թարգմանվել են եբրայերեն, պորտուգալերեն, ֆրանսերեն եւ իտալերեն: Նա հրատարակել է ավելի քան 55 գիրք, 90 գիտահետազոտական աշխատանք, որից 20-ը ստեղծվել է Մամիկոնյանի հետ համատեղ աշխատանքով:

«Դասական երկրաչափությունը ժամանակակից ձեւով եւ ժամանակակից երկրաչափությունը դասական ձեւով: Նոր եւ զարմանալի արդյունքներ երկար դարեր ուսումնասիրված բնագավառներում: Թոմ Ապոստոլի եւ Մամիկոն Մնացականյանի 3 աշխատությունները հակիրճության եւ նրբագեղության մոդելներ են, նորի եւ դասականի հարուստ միաձուլում», այս խոսքերով է ընկերակցությունը բնութագրել նրանց աշխատանքը:

Ֆիզիկոս, աստղաֆիզիկոս եւ մաթեմատիկոս պրոֆ. Մնացականյանը խորհրդային տարիներին եղել է Բյուրականի աստղադիտարանի «Ֆիզիկական պրոցեսների մաթեմատիկական մոդելավորման կենտրոն»-ի տնօրենը, միաժամանակ դասավանդել Երեւանի պետական համալսարանում:

Վերլուծական մեթոդներով նա ստեղծել եւ զարգացրել է մի շարք տեսություններ՝ «Հարաբերականության տեսության ընդհանրացումը գրավիտացիոն փոփոխվող հաստատունով», «Ճառագայթման փոխակերպման տեսության նոր սարքեր», «Նոր մեթոդներ աստղային վիճակագրության եւ դինամիկայի մեջ»: Մամիկոնյանն ավելի քան 80 գիտական եւ հանրամատչելի հոդվածների հեղինակ է:

1988-ի ավերիչ երկրաշարժից հետո նա զբաղվել է Հայաստանի պետական եւ մանկական հիմնարկների սեյսմիկ անվտանգության հետազոտմամբ՝ համագործակցելով Կալիֆոռնիայի մասնագետների հետ: Գիտական հետազոտությունները շարունակվեցին Կալիֆոռնիայում, որտեղ նա հանդիպեց իր իդեալական գործընկերոջն ու ղեկավարին՝ Թոմ Ապոստոլին եւ 1997-ից գիտական աշխատանքի անցավ Քալտեկի համալսարանում:

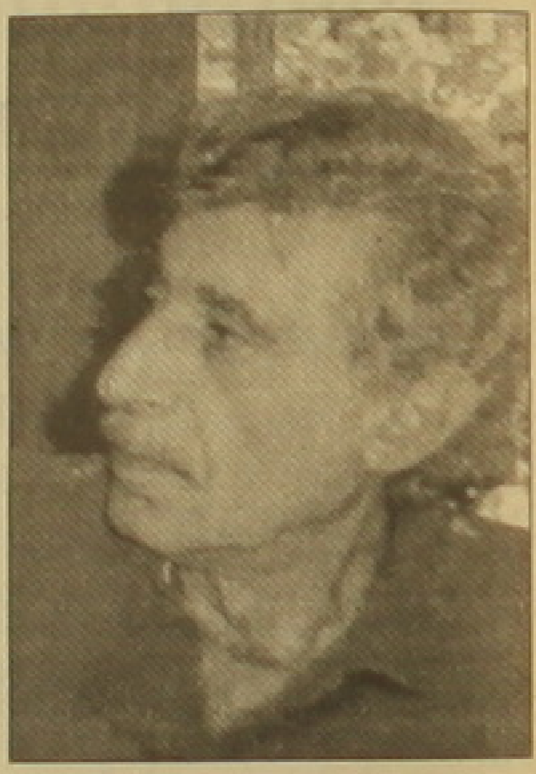

«Հաճելի եւ արժանավայել առաջադրանք է «միաձուլել ու խառնել ժամանակակից ու դասական երկրաչափությունը»: Զինված առաջադեմ գիտելիքներով, սարքերով եւ ունենալով Թոմ Ապոստոլի նման ղեկավար՝ էկզոտիկ եւ հանդուգն ուղեւորություն կատարեցինք դեպի Արքիմեդյան ժամանակները: Արքիմեդը 2000 տարի առաջ հազիվ թե կարողանար առաջ անցնել իր ժամանակից եւ ստեղծեր ժամանակակից հաշվողական համակարգ: Արքիմեդի համար սովորական ուղին բոլորովին չէր տարբերվում անհնարինից: Նա ընտրեց ամենաարագ ուղին՝ պարզը թողնելով հաջորդ անգամվա համար: Եվ քանի որ նրա մտքերը երկնում էին, երկրային շատ բան մնաց ընդերքում, սպասելով հաջորդ հայտնագործություններին», մրցանակը ստանալիս ասել է Մամիկոն Մնացականյանը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Լիբանանի հայերը: Նրանց անցյալն ու ներկան»

Գիտաժողով Հայկազյանի 50-ամյակի շրջանակներում

50-րդ հոբելյանական տարեդարձի հունիսյան տոնախմբություններից ընդամենը երկու ամիս անց՝ սեպտեմբերի 12-ին Լիբանանի մշակույթի նախարար, դոկտ. Թարեք Միթրիի բարձր հովանավորությամբ Հայկազյան համալսարանում մեկնարկել է վերոնշյալ թեմայով գիտաժողով, որին մասնակցել են 16 գիտնականներ ավելի քան 10 երկրներից, տեղեկացնում է համալսարանի հասարակական հարաբերությունների բաժնի տնօրեն Միրա Յարդեմյանից ստացված հաղորդագրությունը:

Գիտաժողովի բացման հանդիսությանը ներկա են եղել Լիբանանի մշակույթի նախարարության ներկայացուցիչ՝ դոկտ. Ֆաուզի Աբուեն, Լիբանանում Մ. Նահանգների փոխդեսպան Քրիստոֆեր Մուրեյը, հասարակական գործերի աշխատակից Ձոյիես Վուրը, Լիբանանի խորհրդարանի անդամներ Հակոբ Բագրատունին եւ Եղիա Ջերեջյանը, ինչպես նաեւ Բեյրութի քաղաքապետի ներկայացուցիչը: Երեք օրերին ելույթ են ունեցել Մ. Նահանգներից, Կանադայից, Ֆրանսիայից, Արգենտինայից, Եգիպտոսից, Սիրիայից, Գերմանիայից, Իտալիայից ժամանած գիտնականներ, որոնց թվում են դոկտորներ Կլոդ Մութաֆյանը, Հիլմար Քայզերը, Վահե Թաշճյանը, Արա Սանջյանը, Աիդա Բուջիկանյանը, Նիկոլա Միգլիորինոն, Արաքսի Տերունյան-Խաչերյանը, Խաչիկ Տեր-Ղուկասյանը, Օհաննես Գյոկչյանը, Ռուբեն Ավշարյանը, Արմեն Ուռնեշլյանը, Նորա Սալմանյանը, Ռուբինա Արթինյանը եւ Ասպետ Քոչիկյանը: Հայաստանից գիտաժողովին մասնակցել են դոկտ. Վերժինե Սվազլյանը եւ դոկտ. Շողիկ Աշեկյանը:

Հ.Օ.

Անկարան ԵՄ-ի հետ խոսում է սպառնալիքների լեզվով

Թուրքական պատվիրակությունը չի մեկնի Լյուքսեմբուրգ, եթե փաստաթղթերից չհանվի «արտոնյալ գործընկերություն» արտահայտությունը

Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը, անդրադառնալով Եվրոխորհրդարանի բանաձեւին, ասել է. «Այդ բանաձեւը պարտադիր ուժ չունի: Նշանակություն չունի, թե նրանք ինչ բանաձեւ են ընդունել, մենք մեր դիրքորոշումից չենք հրաժարվի»: «Ինտերնեյշնլ հերալդ տրիբյունը» երեկվա համարում, վկայակոչելով Էրդողանին մոտ կանգնած անանուն աղբյուրների, գրում է, որ չնայած վարչապետի հրապարակավ հանգիստ արձագանքին, իրականում Եվրոխորհրդարանի բանաձեւը նրա համար խայթոց է: Էրդողանի առաջին արձագանքը, ըստ թերթի, եղել է ԵՄ-ի հետ բանակցությունները բոյկոտելու մտադրությունը:

Եվրոխորհրդարանը նախօրեին Ստրասբուրգում ընդունած բանաձեւով որոշել էր, որ Թուրքիան ԵՄ անդամ դառնալու համար պետք է ճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը: «356 «կողմ», 181 «դեմ» եւ 125 «ձեռնպահ» ձայներով ընդունված քաղաքական բանաձեւում, այդուհանդերձ, խորհրդարանը նկատել է, որ անդամակցության բանակցությունները կարող են սկսվել հոկտեմբերի 3-ին: Մյուս կողմից, Եվրոխորհրդարանը հետաձգել է Եվրոպայի եւ Թուրքիայի միջեւ ընդլայնված մաքսային միության արձանագրության վավերացման քվեարկությունը՝ ճնշում բանեցնելով Անկարայի վրա, որպեսզի վերջինս ճանաչի Կիպրոսը: Ընդունած բանաձեւով Եվրոխորհրդարանը թուրքական իշխանություններին քննադատում է մարդու իրավունքների, կրոնական ազատությունների եւ ազգային փոքրամասնությունների իրավունքների ոտնահարումների համար:

Երեկ ԵՄ անդամ երկրների ներկայացուցիչները Բրյուսելում փորձում էին որոշել Թուրքիայի հետ բանակցություններ սկսելու ձեւաչափը: ԵՄ անդամ երկրների դեսպաններին չի հաջողվել միասնական դիրքորոշման գալ, քանի որ որոշումները ընդունվում են միաձայն, մինչդեռ Ավստրիան Թուրքիայի համար առաջարկում է «արտոնյալ» գործընկերոջ կարգավիճակ, ինչին կտրականապես դեմ են Անկարայում: Ավստրիայի կանցլեր Վոլֆգանգ Շյուսելը երեկ հայտարարել է, որ իր երկիրը համաձայն կլինի Թուրքիայի հետ սկսել լիիրավ անդամակցության բանակցություններ, եթե ԵՄ-ը վերսկսի Խորվաթիայի հետ բանակցությունները, որոնք ընդհատվել էին գարնանը, քանի որ Զագրեբի իշխանությունները հրաժարվել էին Հաագայի միջազգային դատարանին հանձնել բալկանյան պատերազմի հանցագործներից մեկին:

ԵՄ նախագահող Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչը երեկ հաստատել է, որ կիրակի օրը պետք է տեղի ունենա արտգործնախարարների արտակարգ հանդիպում: Փաստորեն այս հանդիպմանն արտգործնախարարները կփորձեն փրկել ԵՄ-Թուրքիա բանակցությունները, որոնք նախատեսված են հոկտեմբերի 3-ին, Լյուքսեմբուրգում:

Արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլն ավելի վաղ զանգահարել էր Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարար Ջեկ Ստրոյին եւ սպառնացել, որ թուրքական պատվիրակությունը չի մեկնի Լյուքսեմբուրգ մինչեւ հստակ չիմանա բանակցային փաստաթղթերի վերջնական տարբերակը: Ըստ «Հյուրիեթի», թուրքերը չեն մեկնի Լյուքսեմբուրգ, եթե փաստաթղթերից չհանվի «արտոնյալ գործընկերություն» արտահայտությունը, չվերացվի միջազգային հանդիպումներում թուրքերի մասնակցության համար Կիպրոսի վետոյի իրավունքը:

Եվրոխորհրդարանում սեպտեմբերի 28-ին հնչած ելույթները եւ ԵՄ անդամ երկրներում անցկացված սոցիալական հարցումները ցույց են տալիս, որ եվրոպացիները հակված չեն Թուրքիային ընդունելու Եվրոպայի լիիրավ ընտանիք: Ֆրանսիացիների, գերմանացիների եւ ավստրիացիների մեծամասնությունը դեմ է Թուրքիայի անդամակցությանը ԵՄ-ին, իսկ դանիացիները նախապատվությունը կտային Ուկրաինային, քան Թուրքիայի նման իսլամական, գյուղատնտեսական երկրին: Եվրոխորհրդարանում հույն պատգամավորներից մեկն իր ելույթում ասել է. «Անթույլատրելի է Թուրքիայի անդամակցության հարցում դրական որոշում կայացնել միայն այն բանի համար, որ Թուրքիան հետո դառնա ժողովրդավարական երկիր: Նույն տրամաբանությամբ մենք կարող ենք ԵՄ-ում ընդունել Իրաքին, Աֆղանստանին, Կամբոջային, Իրանին եւ ոչ ժողովրդավարական այլ երկրների»:

«Ինտերնեյշնլ հերալդ տրիբյունը» նկատում է, որ առաջիկա տարիներին Եվրոպայում թուրքերի նկատմամբ հոռետեսությունը կխորանա: ԵՄ անդամ կարեւոր երկրներից է Գերմանիան, որտեղ չի բացառվում, որ իշխանության կգա քրիստոնեադեմոկրատ Անգելա Մերկելը, որը կողմնակից է Թուրքիայի հետ «արտոնյալ գործընկերության»: Ֆրանսիայում, նախագահության հավանական թեկնածու Նիկոլա Սարկոզին եւս դեմ է ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությանը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Աբդուլլահ Գյուլի ուղերձը «Բիլգի» համալսարանի գիտաժողովի կազմակերպիչներին

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք մեր թերթի սեպտեմբերի 27-ի համարում, Ստամբուլի «Բիլգի» համալսարանում սեպտեմբերի 24-25-ը տեղի ունեցած դռնփակ գիտաժողովի առթիվ Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը, որն այդ օրերին Նյու Յորքում էր գտնվում, գիտաժողովի կազմակերպիչներին հղել էր մի ուղերձ, որը հոդվածի տեսքով տեղ է գտել «Թըրքիշ դեյլի նյուս» թերթի սեպտեմբերի 26-ի կայքէջում: Այստեղից էլ թարգմանաբար ներկայացնում ենք կարեւոր հատվածները:

Մեր կառավարությունը կարեւոր քայլեր է անում, որպեսզի մեր արխիվներն արդի պայմաններում ծառայեն գիտնականներին: Դրանք թվայնացվել են 2003 թ., եւ արդեն 75 երկրների գիտնականներ օգտվել են դրանցից: Գործընթացը շարունակվում է: Թուրք-հայկական հարաբերությունների պատմությունը մոտ հազար տարիների համատեղ գոյության պատմություն է: Այդ ընթացքում երկու ժողովուրդները նպաստել են միմյանց մշակույթի բարգավաճման եւ անվտանգության բնագավառներում: Մենք չպետք է անտեսենք այս իրողությունը, երբ քննարկում ենք Օսմանյան կայսրության անկման ողբերգական շրջանը, երբ կայսրության մյուս բոլոր ժողովուրդների թվում մեծապես տուժեցին նաեւ թուրքերն ու հայերը:

Փաստ է, որ պատմության որոշ ժամանակահատվածներում եւ նույնիսկ այսօր որոշ հասարակություններ չեն հանդուրժում մեկ ուրիշ հասարակության լեզուն, կրոնը, առանձնահատկությունը կամ անգամ գոյությունը: Դաժան իրականություն է, որ նման անհանդուրժողականությունը վերածվելով արմատացած եւ կործանիչ գաղափարախոսության կամ նախապաշարմունքի, ներթափանցում է հասարակության ենթագիտակցության մեջ: Շատ լուրջ եւ վտանգավոր տրամադրություններ՝ սկսած օտարատյացությունից մինչեւ ռասիզմ եւ հակասեմականությունից մինչեւ հակամահմեդականություն, առկա են եւ հետզհետե աճում են այսօր նույնիսկ ժամանակակից քաղաքակրթության ամենաբարձր մակարդակը ներկայացնող հասարակություններում: Հաճելի է նշել, որ նման հոգեբանական մոտեցում գոյություն չունի թուրքերի եւ հայերի միջեւ: Սա մեծ առավելություն է երկու ժողովուրդների հետագա հարաբերությունների համար:

Մյուս հարցը, որ ուզում եմ ձեր ուշադրությանը հանձնել, այն է, որ վերոնշյալ թեմայի շուրջ կատարված ուսումնասիրությունները, հատկապես Թուրքիայից դուրս, հետապնդել են քաղաքական դրդապատճառներ, որոնք անհամատեղելի են գիտական էթիկայի եւ օբյեկտիվության հետ: Դժբախտաբար, մարդկային խնդիրներն իրենց տեղն են զիջել քաղաքական ծրագրերին ու երկակի ստանդարտներ են կիրառվել սահմանելու եւ ներկայացնելու մարդկային տառապանքը: Եղել են փորձեր Թուրքիային եւ թուրք ժողովրդին պարտադրելու սուբյեկտիվ, անօրինական եւ արհեստական պայմաններ՝ ելնելով քաղաքական դրդապատճառներից: Ավելին՝ եղել են դեպքեր, երբ որոշ օտար շրջանակներ չեն կարողացել հանդուրժել գիտական սկեպտիցիզմը:

Բոլոր ազգությունների երիտասարդ սերունդները պետք է իմանան եւ դաս քաղեն այն փաստերից, որ Օսմանյան կայսրության վերջին տարիներին իմպերիալիստա-գաղութարարական ուժերը դաժանորեն շահագործեցին ժողովուրդների էթնո-կրոնական զգացմունքները՝ հօգուտ իրենց շահերի, եւ որոշ տարրեր, գիտակցաբար թե անգիտակցաբար, դարձան այդ սադրանքների գործիք:

Հուսով եմ, որ ձեր գիտաժողովը կծառայի նաեւ այս հարցի վերաբերյալ անտեղյակության վերացմանը:

Թուրք ժողովուրդը հաշտված է իր պատմության եւ ինքն իր հետ: Մեր կառավարության ու ժողովրդի մոտեցումները մեր անցյալի, այդ թվում նաեւ թուրք-հայկական հարաբերությունների հանդեպ արտահայտում են մեր վստահությունը մեր ուժերի եւ ապագայի նկատմամբ:

Արեւելյան Ասիայում տասնյակ զոհեր «Դեմրի» ծովամրրիկից

Ֆիլիպիններում, Չինաստանում, Վիետնամում, Լաոսում եւ Թաիլանդում մոլեգնող «Դեմրի» ծովամրրիկի զոհերի թիվը պաշտոնապես հասել է 74-ի: «Ռոյթեր» գործակալությունը հաղորդում է, որ ամենամեծ թվով զոհեր արձանագրվել են Վիետնամի հյուսիսային լեռնային շրջաններում: Տեղական հեռուստատեսության տվյալներով, են Բայի նահանգում հեղեղումներից զոհվել է 32 մարդ: Մեկ ուրիշն էլ սողանքից զոհվել է Լաո Կայի նահանգում: 6 անձինք համարվում են անհետ կորած:

Վիետնամի կառավարությունը հեղեղման վտանգի մասին հայտարարեց, երբ քամին եւ ալիքները ավերեցին բրնձի դաշտերը պաշտպանող ծովամբարտակների որոշ հատվածներ: Մրրիկի գոտում քամու արագությունը հասնում է ժամում 130 կմ-ի, իսկ ալիքների բարձրությունը՝ 5 մետրի: Երկրի վարչապետը կարգադրել է փրկարարական գործողություն սկսել ջրապատնեշները վերականգնելու եւ ջուրը դուրս մղելու նպատակով, որպեսզի գյուղացիները կարողանան ավարտել բերքահավաքը: Կառավարության տվյալներով՝ ջրից առնվազն 180 հա բրնձի դաշտ է վնասվել երկրի 7 նահանգներում:

Ավելի վաղ Թաիլանդում հեղեղումներից զոհվել էր 7 մարդ, Չինաստանում եւ Ֆիլիպիններում կան 16-ական զոհեր: ՉԺՀ-ի իշխանություններն արդեն հայտարարել են, որ չինական Հայնան կղզուն պատճառված վնասը գնահատվում է 1,2 մլրդ դոլար:

ԱՄՆ-ում աճում է միլիոնատերերի թիվը

3-րդ տարին անընդմեջ ԱՄՆ-ում ավելանում է 1 մլն դոլարից ավելի կարողություն ունեցող ընտանիքների թիվը: Այդ են վկայում TNS հաստատության անցկացրած վերջին հետազոտության արդյունքները:

Վերջին 1 տարում միլիոնատեր տնտեսությունների թիվն ավելացել է 8 տոկոսով՝ 2005 թ. մայիսին հասնելով 8,9 միլիոնի: Ընդ որում հետաքրքրական է այն փաստը, որ աճը նախորդ տարվա համեմատ զգալիորեն պակաս է. այն ժամանակ աճը կազմել էր 33 տոկոս:

Չնայած հարուստների թվի աճին, անցյալ տարի նրանց ներդրումային ակտիվությունը նվազել է: Հետազոտողները մասնավորապես պարզել են, որ բարեկեցիկ անձինք սկսել են ավելի քիչ ներդրումներ անել անշարժ կայքի մեջ:

Անցյալ տարի միլիոնատերերը շարունակել են ներդրումներ անել արժեթղթերի ձեւով, սակայն մյուս ներդրումների համեմատ դրանց բաժինը նվազել է: Հարուստ ամերիկացիները սկսել են ավելի քիչ ներդրումներ անել այսպես կոչված փոխադարձ հիմնադրամներում: Եթե 2004 թ. ներդրումների ընդհանուր ծավալում դրանց բաժինը կազմել էր 335 հազար դոլար, ապա այս տարի նույն գումարն իջել է 283 հազարի:

Դրական միտումների թվին կարելի է դասել միլիոնատեր տնտեսությունների ընդհանուր պարտքի կրճատումը: Միջին հաշվով դրանց գումարը 179 հազարից իջել է 165 հազար դոլարի: Մասնագետներն այս տարվա դրական միտումները բացատրում են ճիշտ պլանավորմամբ եւ ակտիվ վերաներդրումներով:

Կոնգրեսում հանրապետականների առաջնորդն ամբաստանվում է օրինախախտման մեջ

ԱՄՆ Կոնգրեսի ստորին պալատում հանրապետականների խմբակցության առաջնորդ Թոմ Դելեյը ժամանակավորապես հրաժարվել է իր լիազորություններից: Պատճառն այն է, որ Տեխասի նահանգային դատարանը նրան մեղադրել է քաղաքական նպատակներով կատարվող հանգանակությունները կանոնակարգող օրենքների խախտման մեջ: Խորհրդարանական աղբյուրները հաղորդում են, որ վերջին 100 տարում սա առաջին դեպքն է, երբ մեղադրանքներ են ներկայացվում խմբակցության գործող առաջնորդին:

Դելեյը ժամանակին Տեխասում կազմակերպել էր հանրապետականների ընտրարշավների համար միջոցների հանգանակման կոմիտե: Այսօր նրան մեղադրում են դավադրության մեջ, որի նպատակն է եղել խուսափել նվիրատվություններ ստանալ կորպորացիաներից: Նահանգի օրենքները գրեթե բոլոր դեպքերում արգելում են կորպորատիվ նվիրատվություններ անել քաղաքական արշավների անցկացման համար:

Քննության ընթացքում ստացված տեղեկությունները վկայակոչելով BBC-ն հաղորդում է, որ 2002 թ. Դելեյի հիմնած «Տեխասցիները հանուն հանրապետական մեծամասնության» կոմիտեն օրինախախտումների միջոցով կորպորացիաներից ստացած գումարները հասկացրել է քաղաքական ձեռնարկումների ֆինանսավորմանը:

Այսրհորդանանում սպանվել է «Ալ Աքսայի նահատակների բրիգադների» առաջնորդը

Հորդանան գետի արեւմտյան ափին ընկած տարածքներում իսրայելական բանակի հակաահաբեկչական գործողության ընթացքում սպանվել է «Ալ Աքսայի նահատակների բրիգադներ» ահաբեկչական կազմակերպության առաջնորդ Սամեր Սաադին: «Հաարեց» թերթը տեղեկացնում է, որ հինգշաբթի առավոտյան իսրայելցի զինվորները նրան հայտնաբերել են Ջենին քաղաքում: Փոխհրաձգության ժամանակ Սաադին սպանվել է:

Պաղեստինյան Բուրկին գյուղում սպանվել են երկու այլ զոհայիններ, որոնք իսրայելցիների որոնված ահաբեկիչների ցանկում էին: Պաղեստինյան աղբյուրների համաձայն, խոսքը «Իսլամական ջիհադ» արմատական խմբավորման անդամներ Նիդալ Խլուֆի եւ Սամեր Շալաբիի մասին է:

Իսրայելցիների գործողությունների ընթացքում Ջենինում, Բեթղեհեմում, Նաբլուսում եւ Ռամալլայում կալանավորվել են «Իսլամական ջիհադի» եւ «Համասի» 12 զոհայիններ: Ավելի վաղ Իսրայելի հատուկ ծառայությունները Այսրհորդանանում փակել էին «Համասի» հետ կապված բարեգործական կազմակերպությունների ներկայացուցչությունները:

Արդեն մեկ շաբաթ պաղեստինյան տարածքներում շարունակվում է իսրայելական բանակի «Առաջին անձրեւ» հակաահաբեկչական գործողությունը: Դրա համար առիթ ծառայեց Գազայի հատվածից «Համասի» զոհայինների կողմից «Քասամ» հրթիռներով Իսրայելի տարածքի գնդակոծումը:

Պ. Ք.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Վքար

Որոշ ժամանակ առաջ, ավելի ճիշտ՝ Լիբանանում լույս տեսնող «Զարթօնք» թերթի 2003 թ. սեպտեմբերի 23-ի համարում մի գրախոսություն կարդացի, որն ուժեղ տպավորություն է թողել: Երկու տարի է անցել գրախոսության ընթերցումից, սակայն մինչեւ օրս ինձ չարչարում է մի մեջբերում. «... Ես հայկական երազ չունեմ... Հայկական երազ օրումս չեմ տեսել...»: Հալեպահայ մշակութաբան Սալբի Գասպարյանն այս տողերը քաղել է հայաստանաբնակ Արփի Ոսկանյանի «Ծիկ» ժողովածուից, որը հրատարակվել է 2001 թ. Երեւանում: Ստեփանավան քաղաքում ծնված 23-ամյա աղջիկը, պատկերացնո՞ւմ եք, ոչ հայկական երազ ունի, ոչ էլ երբեւէ հայկական երազ է տեսել: Ու այս ամենի մասին խոսում է հայերենով, խոսում բարձրաձայն:

Այս ամենը կարելի կլիներ անձնական ողբերգություն համարել, մեկ հայի ողբերգություն ու ցավալ նրա եւ մեզ համար: Բայց, պարզվում է, որ երիտասարդ աղջիկը չի զգում իր ողբերգությունը, ավելին, նա համոզված է, որ կողմնակիցներ ու աջակիցներ ունի. «... Ողջույն տեսակիս նմուշներին... Մեր պաշտամունքը դեռ առջեւում է...»: Այսինքն, սա ինքնախաբեություն կամ ցավալի երեւույթ չէ: Այն հավաս դառնալու հավակնություն ունի:

Վերջին 10-15 տարում հատկապես Հայաստանի եւ հայ իրականության մեջ անչափ մեծ չափերի հասավ ազատախոսությունը: Դա, իհարկե, ողջունելի երեւույթ կլիներ, եթե իրենից լուսավոր, ինչ-որ տեղ՝ դասիարակող գրեր, նկարներ երաժշտություն ծներ: Սակայն այս, ուրիշ շատ դեպքերում եւս, ազատախոսությունը ջնջել է ամեն սահման: Հայ լինելով հանդերձ, ամեն հայկականից հրաժարվելը եւ դրա մասին անթաքույց հպարտությամբ խոսելն արիության, համարձակության նշան է դիտվում ոմանց կողմից:

Ընդունում ենք, որ միայն «Հացավան» կամ «Մեծ տան զավակները» կարդալով, «Արարատյան դաշտի աղջիկը» դիտելով, «Իմ ժեներ բալա» երգելով Հայաստանն ու հայեցի ոգին ավերվում էին: Բայց մի՞թե արժե, որ այժմ էլ միայն Կուելոյի սեռամոլագար գրերը կարդանք եւ 148-րդ կարգի երկրների համար նախատեսված արեւմտյան սեքսուալ սորանությունններով լեցուն ֆիլմերը նայենք, թուրքական մեղեդիները դարձնենք մեր տան ազգային հիմնը, զիմբաբվիական, ներողություն, բրազիլական կամ նիկարագուական անվերջ հեռուստասերիալների համար հեռուստացույցը գրկենք ու նստենք:

... Հիշում եմ, 1991 թվականին հարցազրույց էի վարում հոգեբան Ալբերտ Նալչաջյանի հետ: Խոսում էինք այն մասին, թե բռնատիրական երկիրը՝ ԽՍՀՄ-ն ինչպես է ավերել ազգային մշակույթները՝ ամեն ինչ ուղղորդելով վելիկոռուս նացիոնալիզմի հունով: Այդ ժամանակ, հիշո՞ւմ եք, անգլերեն լեզուն հսկայական քայլերով հոգեւոր նորանոր տարածքներ էր նվաճում Հայաստանում: Անվանի հոգեբանը տագնապած էր: Հիմա էլ մենք մեզ ճորտացնելու ենք ուրիշ օտար երկրով, ուրիշ օտար մշակույթով. մտահոգված էի ես: Ավաղ, այդպես էլ եղավ:

Այո, աշխարհն առաջ է գնում, զարգանում է ամեն օր ու ամեն ժամ: Եվ այդ զարգացումից հետ մնալը կնմանվի այն իրողությանը, եթե մենք փորձենք մեր տրեխներով ու փափախներով Շտրաուսի վալսերի պարահանդեսին ներկայանալ: Բայց մենք, ախր, առայժմ Շտրաուսի վալսերի պարահանդեսին չենք գնում, չէ՞: Առայժմ գնում ենք միայն նիկարագուական սերիալներ...

Ուրեմն համարենք, որ Արփի Ոսկանյանի դեպքը պարզապես հոգեբանական վքար է, անձնական վքար: Ամեն դեպքում, զգույշ լինենք հնարավոր վքարներից:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱՌԱՅԱՆ

Ռուս ժամանակակից գրողները հանդիպեցին հայ հեղինակների հետ

Սեպտեմբերի 28-ից մեկնարկել է Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի (ՀՀԿ) եւ Ռուսաստանի հայերի միության (ՌՀՄ) օրերը Հայաստանում եւ Արցախում, որը կտեւի մինչեւ հոկտեմբերի 1-ը: Հայաստանում եւ Արցախում ՀՀԿ-ի եւ ՌՀՄ-ի օրերի շրջանակներում անցկացվող միջոցառումների շարքը ներառում է տարատեսակ հանդիպումներ, ասուլիսներ, գրքերի շնորհանդեսներ, այցելություններ մարզեր, պաշտոնական եւ ոչ պաշտոնական մակարդակների հանդիպումներ, ֆիլմի ցուցադրություն եւ այլն:

Ռուսաստանից Հայաստան ժամանած մեծ խմբի գրողների պատվիրակությունը երեկ գրողների միությունում հանդիպեց միության անդամների եւ հայ հեղինակների հետ: Արդեն չորրորդ տարին ավանդույթ դարձած գրողական հանդիպումները Գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանի կարծիքով շատ կարեւոր են, քանի որ դրանք հնարավորություն են ընձեռում քննարկել կողմերին հուզող խնդիրները, ծանոթանալ մեկմեկու գրական գործերին, ժողովրդին, երկրին: Ռուս գրողների 15 հոգանոց պատվիրակության ղեկավար Սեդա Վերմիշեւան նույնպես ողջունելի է համարում այս ավանդական հանդիպումները, որի ժամանակ հանդիպում են հայ գրողների, լրագրողների հետ. «Վերականգնվում են հայ-ռուսական վաղեմի մշակութային կապերը, որոնք պետք է ամուր լինեն»: Ղեկավարը ցավ հայտնեց վերջին 15 տարիներին հայ-ռուսական հարաբերությունների թուլացման համար, որոնք հիմնականում կապված են եղել ֆինանսների հետ: Սեդա Վերմիշեւան ցավ հայտնեց, որ Ռուսաստանում պակասում են Հայաստանի մասին հրատարակություններն ու ինֆորմացիան: Ղեկավարն ուրախ է, որ բարեկամությունը վերսկսելու առաջին քայլերը կատարելու առիթ նորից է տրվել:

Պրն Անանյանը նշեց, որ խումբը ձեռնունայն չի եկել: Նրանք այս անգամ բերել են «Ճանապարհ դեպի Արարատ» գիրքը, որի շնորհանդեսը կլինի այսօր: Գիրքը, որ այս տարիների փոխայցելությունների արդյունք է, ամփոփում է ռուս գրողների ստեղծագործությունները՝ նվիրված Հայաստանին: Գրողների միության նախագահի խոսքերով, իրենք էլ ունեն պատասխան քայլը, այսինքն՝ նախաձեռնել են «Ռուս ժամանակակից արձակը» երկհատորյակի հրատարակումը, որի առաջին հատորը շուտով լույս կտեսնի:

Ռուս գրողների պատվիրակության անդամները շատ ասելիք ունեին: Արձակագիր Սվետլանա Վասիլենկոյի խոսքերով, այս հանդիպումներով լցվում է վերջին 15 տարիներին ստեղծված վակուումը: «Մենք կապվում ենք միմյանց հետ, հետաքրքրվում միմյանց խնդիրներով. այստեղ միշտ ունենում ենք այնպիսի զգացողություն, ինչպիսին չենք ունեցել ոչ մի տեղ՝ դա ստեղծագործելու զգացողությունն է», ասաց արձակագիրը: Նրա խոսքերով, այս այցի ընթացքում իրենք շատ բան իմացան նաեւ Արցախի մասին, որը շատ կարեւոր է. «Մեզ ձգում է այստեղ, ինչպես հայրենիքը»:

Երեկ ռուսաստանցի գրողները հանդիպել են նաեւ Երեւանի մի քանի բուհերի ուսանողների հետ, Բրյուսովի անվան լեզվաբանական համալսարանում ցուցադրվել է «Ղժոխքի 457 օրը» ֆիլմը, ամփոփվել են Հայոց ցեղասպանության 90-րդ տարելիցին նվիրված «Մենք եղել ենք, մենք կանք, մենք կլինենք» թեմայով միջազգային մրցույթի արդյունքները:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Կազանցիները հիացած են

Ռուսաստանի հնագույն քաղաքներից մեկը՝ Կազանը, այս տարի տոնում է իր 1000-ամյակը: Մարտի վերջին Կազանի հոբելյանական միջոցառումների շարքում Հայաստանի մի խումբ մշակութային գործիչներ ներկայացել են ցուցահանդեսով, որը ցնցել է թե՛ կազանցիներին, թե՛ տեղի հայ համայնքին: Երեկ Փարաջանովի տուն-թանգարանում Կազանի հայ համայնքի ղեկավարը եւ նույն քաղաքի մշակույթի վարչության պետը ցուցահանդեսի մասնակիցներին պարգեւատրեցին շնորհակալագրերով եւ մրցանակներով: Կազանի մշակույթի վարչության պետ Արկադի Կարբաեւը նշեց, որ ցուցահանդեսին հայերի ներկայացրած նկարները, քանդակները, լուսանկարները, դեկորատիվ արվեստի նմուշները կարծես ստեղծել էին մի փոքրիկ Կազան: «Մենք խոնարհվում ենք ձեր առաջ. դուք մեր քաղաքից հեքիաթ եք ստեղծում եւ հրաշք գործում», նշեց պրն Կարբաեւը: Իսկ Թաթարստանի հայ համայնքի ղեկավար Խաչատուրյան Միխայիլը հավելեց, որ հայերի համագործակցությունը Կազանի հետ դեռ շարունակվելու է, քանի որ առջեւում նոր ցուցահանդեսներ են նախատեսվում:

Հայերը Կազանում հիմնավորվել են մոտ տասը դար առաջ եւ ունեցել են հայկական փողոց, գերեզմանատուն, ունեցել մշակույթ: Պրն Խաչատուրյանի խոսքերով, թեպետ Կազանում հայ համայնքը պաշտոնապես ձեւավորվել է 11 տարի առաջ, բայց ավանդույթներն ու պատմությունը շատ հին են: Կազանի պետական համալսարանում հայտնաբերվել է 1335 թվականի հայկական խաչքար:

Գ. ԱՍԻԽԱՆՅԱՆ

Գյումրու սիմֆոնիկ նվագախմբի համերգը

Շիրակի մարզկենտրոնի Արվեստների ակադեմիայի դահլիճում փոքր համերգային ծրագրով հանդես եկավ Գյումրու պետական սիմֆոնիկ նվագախումբը (դիրիժոր՝ Սամվել Ադամյան): Հնչեցին Մոցարտի, Մենդելսոնի, Գրիգի, Շտրաուսի, Կանաչյանի, Մալխասյանի եւ այլ հեղինակների հայտնի ստեղծագործություններից: Հանդիսատեսը հետաքրքրությամբ ունկնդրեց եւ ջերմ ծափերով ընդունեց ինչպես գործիքային խմբի, այնպես էլ մենակատարների՝ Երեւանի պետական կոնսերվատորիայի Գյումրու մասնաճյուղի առաջին կուրսի ուսանող Սպարտակ Հակոբյանի (ջութակ), նույն մասնաճյուղի երիտասարդ դասախոս Մերի Մկրտչյանի (սոպրանո) կատարումները:

Նույն դահլիճում նվագախմբի պարբերաբար կազմակերպվող դոնբաց համերգներն այսօր Գյումրիում սակավադեպ հնարավորություն են դասական երաժշտություն ունկնդրել ցանկացող թեկուզ ոչ մեծաթիվ հանդիսատեսի համար: Ինչպես համերգից հետո նշեց մաեստրո Ս. Ադամյանը, այսօր արաբական եւ այլ ոճերի հետ ընկալվող երաժշտությունը, ինչպես կրոնական աղանդները, ներխուժել է մեր բեմերը եւ գրավել երիտասարդությանը: «Մեր նպատակներից մեկը այս համերգներով երիտասարդ սերնդին դասական բարձր արվեստին ըստ հնարավորին մոտեցնելն է», ասաց նվագախմբի ղեկավարը:

Գյումրու պետական սիմֆոնիկ նվագախմբի այս համերգը նվիրված էր երաժշտության միջազգային օրվան:

Գ. Մ.

ՄԵՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ ԱՐՏԵՐԿՐՈՒՄ

«Հայ նկարչության արվեստը» անգլերենով, հրատարակված Ստամբուլում

2003-ին Թուրքիայում լույս տեսած Ստամբուլի «Ակօս» թերթի գեղարվեստական էջի պատասխանատու Մայսա Սարիսի հեղինակած «Հայ նկարչության արվեստը» ստվարածավալ պատկերագիրքը նշանակալի երեւույթ էր այդ երկրում: Հայ գեղանկարչությունը վաղնջական շրջանի ժայռապատկերային նախնական արվեստից, միջնադարի մանրանկարչությունից մինչեւ մեր օրերը ներկայացված է հնարավորինս ընդգրկուն՝ առանձին շրջաններով՝ ներառելով հայաստանյան եւ սփյուռքյան հայ գեղանկարչության գրեթե բոլոր ուղղություններն ու նրանց ներկայացուցիչներին: Ընդարձակ մի գլուխ հատկացված է Թուրքիայում ապրած եւ ստեղծագործած նկարիչներին ու նրանց աշխատանքներին: Գրքի թուրքերենով առաջին հրատարակությունը թուրք հանրությանը հայ գեղանկարչական հարուստ արվեստին ու պատմությանը ծանոթացնելու նշանակությամբ եւ կարեւորությամբ է պայմանավորված:

Անցած տարի առաջին անգամ Երեւան այցելած Մայսա Սարիսը հուզված էր հայրենիքի ջերմությամբ եւ հիացած հայ ճարտարապետությամբ ու արվեստով: Նա իր տպավորությունները հայտնեց **«Ազգի»** հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ:

Ներքին սերը եւ նվիրումն է կերպարվեստի հանդեպ Մայսա Սարիսին տրամադրել այս ծավալուն, աշխատատար, բայց եւ շնորհակալ գործին:

Նախապես մտահղացված գրքի՝ 3 լեզուներով հրատարակումն արդեն իրագործվելու ճանապարհին է: «Նոր օր» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է գրքի անգլերեն հրատարակության մասին: Ձեւավորման եւ բովանդակային տեսանկյունից գիրքը մնացել է անփոփոխ: Այստեղ տեղ են գտել հայ գեղանկարչության բոլոր ուշագրավ դեմքերն ու երեւույթները: Արդի շրջանը սկսվում է Հովնաթանով, ներկայացված են բազմաթիվ կերպարվեստագետներ՝ Հ. Այվազովսկի, Հ. Առաս, Լեւոն Քյուրքչյան, Էդգար Շահին, Զաբել Բոյաջյան, Սարգիս Խաչատրյան, Ժանսեմ, Գառզու, Մ. Սարյան, Արշիլ Գորկի, Զարեհ Գալֆայան, Հ. Կալենց, Հ. Հակոբյան եւ ուրիշներ: Հեղինակների կենսագրականները, ծանոթագրական տվյալները, ընդհանուր վերլուծականները կատարվել են հեղինակի բարեխիղճ աշխատանքի շնորհիվ:

Շապիկին Հ. Հովնաթանի 1850-ին արված Շուշանիկ Նադիրյանի դիմանկարն է, որն այժմ պահպանվում է Հայաստանի ազգային պատկերասրահում: Գրքի՝ թուրքերենից անգլերեն թարգմանությունը կատարել է Թայֆուն Էօզդուլուն, խմբագիրն է Գարոլ Սթիվընս Յյուրյուրը: Առաջաբանում հեղինակը՝ Ֆերիտ Էտկիվը, առանձնապես հիշատակում է հայ ժողովրդի՝ իբրեւ փոքրամասնության, թուրքական արվեստին մատուցած անգնահատելի ծառայության մասին: Գիրքը տպագրվել է «Ակօս» հրատարակչատանը, որի տնօրենն է Օշին Չիլինգիրը:

Գրքի հաջորդ հրատարակությունը հեղինակը մտահղացել է կատարել հայերենով:

Մ. ԲԱՂԱՅԱՆ

Փառատոնը շարունակվում է

«Պահպանենք մեր մշակույթը» փառատոնի հերթական հանգրվանը Տավուշի մարզն էր: Դիլիջան քաղաքի մշակույթի պալատի նախասրահում փառատոնի մասնակիցները ծանոթացան Կողբի եւ Դիլիջանի արվեստի դպրոցների սաների ձեռքի աշխատանքների ցուցահանդեսին եւ հրավիրվեցին դահլիճ՝ մասնակցելու փառատոնի համերգային ծրագրին, որի բացման պատիվը տրվել էր «Գեղարդ» պարային համույթին (գեղ. ղեկ.՝ Ալբերտ Կիզիրյան, պարուսույց՝ Ժասմեն Ավետիսյան):

Փառատոնի պատվիրակության կազմում էին հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի անդամներ, ՀՀ ԳԱ նախագահ Լեւոն Անանյանը, ՀՀ ժող. արտիստ, ՀՊԳՄ նախագահ Վանուշ Խանամիրյանը: Վերջինս, դառնալով փառատոնի թալիսման, փառատոնը բարձր գնահատելով նշեց. «Ազգի համար տոն եղավ այս փառատոնը: Ես կարոտել էի ձեզ, սիրելի տավուշցիներ: Բազմիցս համերգներով հանդես ենք եկել ձեր հողում ու հիմա՝ տարիներ անց կրկին այստեղ եմ, հիացած եմ, թե ինչպես անաղարտ եք պահել մեր ազգային մշակույթը, ապրեք...»:

Պրն Անանյանը, որը ծնունդով Նոյեմբերյանից է, հպարտ էր, որ նման փառատոն է անցկացվում. «Այսօր փաստորեն երկու մշակութային հոսանքների միաձուլմանը ներկա գտնվեցինք, եւ այդ տոնի առիթով Գրողների միության կողմից Դիլիջանի քաղաքային գրադարանին եմ նվիրում 100 կտոր գիրք ու դիմում ձեզ՝ սիրեք մշակույթը, պահպանեք մշակույթը, գնահատեք այն, ու զարգացրեք...»:

Փառատոնի կազմակերպիչներին շնորհակալական խոսք հղեց հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Թամարա Պողոսյանը. «Փառատոնը մարզից մարզ անցնելով, այնքան հարազատացանք ու ջերմացանք, եւ դա բոլորիս համար սպասված էր ու թանկ, ու բոլորս մեր ներդրումը բերելով կայացրեցինք փառատոնը: Գնահատելի է, որ այսօր դահլիճում են անկախության մութ ու ցուրտ տարիներին ծնված եւ այդ դժվարությունները հաղթահարած երիտասարդները, որոնք գնահատում ու արժեւորում են մեր մշակույթը...»:

Փառատոնին իր գնահատականը տվեց Դիլիջանի արվեստի ուսումնարանի տնօրեն Հասմիկ Մկրտումյանը նշելով. «Շատ ոգեւորված ենք, որ փառատոնը կայացավ ու մեր քաղաքի համար օրը տոնական դարձավ»: 21-ամյա Գոհար Գրիգորյանը հիացած էր, որ կարողացավ իր աչքով տեսնել անվանի երգիչ-երգչուհիներին, նկարվել նրանց հետ ու դեռ ինքնագրեր էլ վերցնել, որը երազում է նրա տարեկից ամեն մի տավուշցի: Փառատոնն ավարտվեց Տավուշի մարզում եւ մի քանի օրից կհյուրընկալվի Վայոց ձորի մարզում:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Սեւորդ Հարությունյանի գրքի գինեձոնը

Ժուռնալիստների միությունում երեկ Սեւորդ Հարությունյանի երրորդ՝ «Հակահեղափոխությունն իր եզրերով» գրքի շնորհանդեսն էր: «Պատմվածաշարվիպակի բոլոր կերպարները մտացածին են, անունների ու մականունների հնարավոր համընկնումները՝ զուտ պատահականություններ», նշված է գրքի նախաբանում: Շնորհանդեսին, ապա նաեւ գինեձոնին խոսեցին իրենք՝ հեղինակը, գրքի խմբագիր Այդին Մորիկյանը, հրատարակիչ Վան Արյանը, «Առավոտ» թերթի գլխավոր խմբագիր Արամ Աբրահամյանը (վիպակը 2004 թ. նոյեմբերի 6-ին տպագրվել է «Առավոտ» թերթում):

Ինչպես գինեձոնի մասնակիցները, այնպես էլ այս միջոցառմանը մասնակցած գինին ու գիրքը իրենց բախտավոր համարեցին:

Գ. Գ.

Ռաուլը գերազանցեց դի Ստեֆանոյի ռեկորդը

«Արտմեդիան» անդրանիկ հաղթանակը տոնեց

Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի երկրորդ տուրի ավարտական ութ հանդիպումներում երկու նշանակալի իրադարձություն տեղի ունեցավ: Մադրիդի «Ռեալի» հարձակվող Ռաուլն «Օլիմպիակոսի» հետ խաղում խփեց չեմպիոնների լիգայի մրցաշարերում հոբելյանական՝ 50-րդ գոլը եւ գերազանցեց լեգենդար Ալֆրեդո դի Ստեֆանոյի ռեկորդը, որը եվրոպական գլխավոր մրցաշարում դարձել էր 49 գոլի հեղինակ: Ճիշտ է, անցյալ դարի 60-ական թթ., երբ եվրոպական գավաթների խաղարկությունները դեռեւս նոր էին հեղինակություն ձեռք բերում եւ մրցաշարն էլ անվանվում էր չեմպիոնների գավաթ, ֆուտբոլիստներն այդ մրցաշարերում հնարավորություն չունեին շատ խաղեր անցկացնելու: Այն ժամանակ գործում էր օլիմպիական մրցակարգը, եւ պարտվողը դուրս էր մնում հետագա պայքարից: Չեմպիոնների գավաթի հաղթողն առավելագույնն անցկացնում էր 9 խաղ: Ինչեւէ, չնայած այս ամենին, Ռաուլի ռեկորդն իրոք տպավորիչ է:

Երկրորդ իրադարձությունը Սլովակիայի «Արտմեդիայի» առաջին հաղթանակն էր խմբային մրցաշարում, այն էլ հյուրընկալվելիս «Պորտոյի» նկատմամբ: Հաղթանակն ավելի է արժեւորվում նրանով, որ սլովակ ֆուտբոլիստները խաղի ընթացքում մրցակցին զիջում էին 0-2 հաշվով: Սակայն 2-րդ խաղակեսում հյուրերը 3 անպատասխան գնդակ խփեցին:

2-րդ հաղթանակը տոնեց Ֆրանսիայի չեմպիոն «Լիոնը», որը հյուրընկալվելիս պարտության մատնեց «Ռոզենբորգին»: Մրցակցի դաշտում հաջողությունն ուղեկցեց նաեւ իսպանական «Բետիսին», որն առավելության հասավ «Անդերլեխտի» նկատմամբ: Միակ խոշոր հաշվով հաղթանակն իր օգտին գրանցեց «Ֆեներբահչեն»՝ 3-0 հաշվով պարտության մատնելով հոլանդական «Էյնդհովենին»:

Առայժմ հաջող է հանդես գալիս նաեւ «Ինտերը»: 2-րդ խաղն անընդմեջ իտալացիները հաղթեցին 1-0 հաշվով: Ներկայացնում ենք խաղերի համառոտ վիճակագրությունը.

«E» խումբ

«Ֆեներբահչե»-«Էյնդհովեն»՝ 3-0 (1-0)

Ալեքս (40՝ 11 մ, 68), Ապիա (90):

«Շալկե-04»-«Միլան»՝ 2-2 (1-1)

Լարսեն (3), Ալթինտոփ (70)-Զեեդորֆ (1), Շեւչենկո (59):

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Միլան	2	1	1	0	5-3	4
2. Ֆեներբահչե	2	1	0	1	4-3	3
3. Էյնդհովեն	2	1	0	1	1-3	3
4. Շալկե-04	2	0	1	1	2-3	1

«F» խումբ

«Ռոզենբորգ»-«Լիոն»՝ 0-1 (0-1)

Կրիս (45):

«Ռեալ»-«Օլիմպիակոս»՝ 2-1 (1-0)

Ռաուլ (9), Սոլդադո (86)-Կաֆես (48):

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լիոն	2	2	0	0	4-0	6
2. Ռոզենբորգ	2	1	0	1	3-2	3
3. Ռեալ	2	1	0	1	2-4	3
4. Օլիմպիակոս	2	0	0	2	2-5	0

«G» խումբ

«Լիվերպուլ»-«Չելսի»՝ 0-0

«Անդերլեխտ»-«Բետիս»՝ 0-1 (0-0)

Օլիվեյրա (69):

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լիվերպուլ	2	1	1	0	2-1	4
2. Չելսի	2	1	1	0	1-0	4
3. Բետիս	2	1	0	1	2-2	3
4. Անդերլեխտ	2	0	0	2	0-2	0

«H» խումբ

«Ինտեր»-«Ռեյնջերս»՝ 1-0 (0-0)

Պիսարո (49):

«Պորտո»-«Արտմեդիա»՝ 2-3 (2-1)

Լուիս Գոնսալես (32), Դիեգո (39)-Պետրաշ (45), Կոզակ (54), Բորբելի (74):

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ինտեր	2	2	0	0	2-0	6
2. Արտմեդիա	2	1	0	1	3-3	3
3. Ռեյնջերս	2	1	0	1	3-3	3
4. Պորտո	2	0	0	2	4-6	0

Բրյուստերը 3-րդ անգամ պահպանեց տիտղոսը

Գերծանր քաշային կարգում WBO-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոն, ամերիկացի պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկ Լեյմոն Բրյուստերը 3-րդ անգամ պահպանեց իր տիտղոսը՝ տեխնիկական նոկաուտով պարտության մատնելով գերմանացի Լուան Կրասնիկիին:

Սովորաբար ընդունված է համարել, որ տիտղոս նվաճելն ավելի հեշտ է, քան այն պահպանելը: Այս ճշմարտությունը հաջողությամբ հերքում է Բրյուստերը: Նա իր տիտղոսի երրորդ պաշտպանությունն իրականացրեց Համբուրգում: Նրա մրցակիցը ձգտում էր Գերմանիային վերադարձնել քաշային այդ կարգում աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Վերջին անգամ գերծանր քաշում գերմանացի բռնցքամարտիկներից աշխարհի չեմպիոն էր հռչակվել լեգենդար Մաքս Շմելինգը, որը մահացել էր այս տարվա փետրվարին: Ընդ որում, մենամարտը կայացավ Շմելինգի 100-ամյակի տոնակատարության օրերին:

Առաջին իսկ ռաունդից Կրասնիկին տիրեց նախաձեռնությանը, սակայն 8-րդ ռաունդի ավարտից մի քանի վայրկյան առաջ ուժեղ հարված ընդունեց ու նոկդաունի ենթարկվեց: Մինչ մրցավարը բացել էր հաշիվը, գոնգն ազդարարեց ռաունդի ավարտը: Հաջորդ ռաունդում գերմանացի բռնցքամարտիկը եւս մեկ անգամ հայտնվեց նոկդաունում, որի հետեւանքով մրցավարը որոշեց դադարեցնել մենամարտը եւ հաղթանակը շնորհեց Բրյուստերին:

«Միայն ուժի ու կամքի շնորհիվ ինձ հաջողվեց հաղթել մրցակցին: Լուանը լավ բռնցքամարտիկ է: Ես ցանկանում եմ իսկական աշխարհի չեմպիոն լինել, ուստի եկա Գերմանիա եւ ապացուցեցի դա՝ հաղթելով խիզախ հակառակորդիս», մենամարտից հետո հայտարարել է Բրյուստերը:

Ի դեպ, այդ երեկո կայացած մենամարտերից մեկում ռինգ մտավ վերջերս պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտ տեղափոխված Բագրատ Օհանյանը, որը միավորներով զիջեց ռուսաստանցի Վալերի Չեչենեւին: Նշենք, որ մինչ այդ Բագրատը պարտություն չուներ:

Գեղասահորդները կվիճարկեն օլիմպիական ուղեգրերը

Հայաստանը ներկայացնող Անաստասիա Գրեբյոնկինա-Վազգեն Ազրոյան պարային զույգը կմասնակցի հոկտեմբերի 10-18-ն Ավստրիայի մայրաքաղաք Վիեննայում կայանալիք գեղասահքի միջազգային մրցաշարին: Այդ մրցումում Թուրինի օլիմպիադայի ուղեգրերի համար վարկանիշային միավորներ են խաղարկվելու: Մեր մարզիկները ձգտելու են հաջող մրցելույթներով օլիմպիական ուղեգրի նվաճման համար անհրաժեշտ միավորներ վաստակել:

Սոֆիայում մեկնարկած գեղասահքի մեկ այլ միջազգային մրցաշարում նորամուտը կնշեն Հայաստանի երիտասարդ երկու մենասահորդներ՝ Անի Վարդանյանն ու Գեղամ Վարդանյանը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Պարտություն արտառոց հաշվով

Մինչեւ 19 տարեկանների ֆուտբոլի Հայաստանի կանանց հավաքականը՝ չափազանց անհաջող մեկնարկեց ֆուտբոլի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության ընտրական մրցաշարում, որն այս օրերին անցկացվում է Իտալիայում: Մեր հավաքականն ընտրական խմբի առաջին խաղում արտառոց հաշվով (0-15) զիջեց իտալուհիներին: Ընտրական 2-րդ խմբում ընդգրկված մյուս երկու հավաքականների՝ Իտալիայի եւ Ավստրիայի մրցավեճում հաջողությունն ուղեկցեց վերջինիս (4-0):

Նշենք, որ մեր հարեւան երկու երկրների՝ Ադրբեջանի եւ Վրաստանի հավաքականները եւս խոշոր հաշվով պարտվել են, բայց ավելի քիչ գնդակ են բաց թողել սեփական դարպասը: Ադրբեջանցի աղջիկները 7 անպատասխան գնդակ են բաց թողել լեհերից, իսկ վրաց ֆուտբոլիստուհիները նույն հաշվով զիջել են հոլանդացիներին:

Անանդն ու Թոփալովը սկսեցին հաղթանակով

Արգենտինայի Սան Լուիս քաղաքում մեկնարկեց շախմատային թագի համար մրցավեճը: Ութ ուժեղագույն շախմատիստները 2 շրջանով անցկացվելիք մրցաշարում կորոշեն աշխարհի չեմպիոնին: Այդ տիտղոսի գլխավոր հավակնորդներ Վիշվանաթան Անանդն ու Վեսելին Թոփալովը հաղթանակով մեկնարկեցին: Ընդ որում երկուսն էլ առավելության հասան սեւ խաղաքարերով:

Անանդը խաղում էր Հուդիթ Պոլգարի հետ: Հնդիկ գրոսմայստերը հստակ խաղի շնորհիվ վստահ հաղթանակի հասավ: Թոփալովը մրցում էր Պետեր Լեկոյի հետ: Այդ պարտիան տուրի կենտրոնական մրցախաղն էր: Նրանց միջեւ մինչ այդ կայացած 29 պարտիաներից 7-ում հաղթել էր Լեկոն, 4-ում հաջողությունն ուղեկցել էր Թոփալովին, մնացած մրցախաղերն ավարտվել էին ոչ-ոքի: Լեկոն ուժեղ ցայտնոտում հայտնվեց եւ պարտվեց:

Բոլորից արագ իրենց հարաբերությունները որոշեցին Պյոտր Սվիդլերն ու Մայքլ Ադամսը, որոնք խաղաղ դաշն կնքեցին: Ոչ-ոքի ավարտ ունեցավ նաեւ Մորոզեւիչ-Կասիմջանով պարտիան:

Թոմազին համաձայնեց նվազագույն աշխատավարձի

Իտալիայի հավաքականի նախկին կիսապաշտպան Դամիանո Թոմազին նոր՝ 1-ամյա պայմանագիր է կնքել «Ռոմայի» հետ, որի համաձայն նա տարեկան ընդամենը 15 հազար եվրո կստանա: Ֆուտբոլիստը նախկինի պես առողջության հետ կապված խնդիրներ ունի: Անցյալ տարվա ամռանը նա ծնկի լուրջ վնասվածք էր ստացել եւ մինչ օրս խաղադաշտ չի մտել: Այս տարվա հունիսին «Ռոմայի» հետ պայմանագիրն ավարտվել էր, սակայն Թոմազին նախընտրեց մնալ թիմում:

«Ռոմայի» նախկին ավագը շատ էր ցանկանում շարունակել ելույթները հարազատ ակումբում, ուստի համարձակ քայլի դիմեց՝ համաձայնելով աշխատավարձի զգալի նվազեցմանը: Նրա ամսական աշխատավարձը մոտ 2000 դոլար կկազմի: Սա այն նվազագույն գումարն է, որ թույլատրվում է վճարել ֆուտբոլիստներին Իտալիայի «A» սերիայի առաջնությունում: Միայն զարմանալ կարելի է, թե նման գումարով Թոմազին ինչպես է հոգալու ընտանիքի հոգսերը: Դամիանոն եւ նրա կինը՝ Անիտան, 2 դուստր ունեն՝ Բեատրիսն ու Քամիլան: Մնում է հուսալ, որ Թոմազին կապաքինվի վնասվածքներից, լավ մարզավիճակ ձեռք կբերի եւ կրկին կսկսի հանդես գալ թիմի կազմում, ինչը կնպաստի նրա աշխատավարձի բարձրացմանը:

Իտալիայի ազգային հավաքականում 25 խաղ անցկացրած Թոմազին 1997 թ. «Վերոնայից» տեղափոխվեց «Ռոմա»: Վերջինիս կազմում նա Իտալիայի «A» սերիայի առաջնություններում 235 խաղ է անցկացրել: 2001 թ., երբ «Ռոման» նվաճեց Իտալիայի չեմպիոնի կոչումը, Թոմազին թիմի առանցքային ֆուտբոլիստներից մեկն էր:

Ինտերտոտոյի գավաթի խաղարկությունը նոր մրցակարգով

Սկսած հաջորդ մրցաշրջանից Ինտերտոտոյի գավաթի մրցաշարը կանցկացվի նոր մրցակարգով: Այսուհետեւ ՈՒԵՖԱ-ի անդամ յուրաքանչյուր երկիր իրավունք կստանա հայտավորելու միայն մեկ թիմի: Հինգ փուլի փոխարեն խաղարկությունը կանցկացվի ընդամենը 3 փուլով: Եթե նախկինում ավարտական փուլի 3 հաղթողներն էին իրավունք ստանում հանդես գալու ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում, ապա այժմ 3-րդ փուլի բոլոր 11 հաղթողները կմասնակցեն ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի որակավորման երկրորդ փուլին:

Վերջին տարիներին որոշ երկրներ հրաժարվում էին Ինտերտոտոյի գավաթի խաղարկությունից: Մշակվել է հստակ կարգ, որը լրացուցիչ տեղեր կհատկացնի որոշ երկրների՝ խաղարկությունից հրաժարված թիմերի փոխարեն:

Ինտերտոտոյի գավաթի մրցաշարի նոր մրցակարգն ընդունվել է Հռոմում կայացած ՈՒԵՖԱ-ի գործադիր կոմիտեի նիստում: Այստեղ որոշվել է նաեւ Եվրո-2012-ի թեկնածուների հայտերի ընդունման կարգը: Ինչպես հայտնի է, Եվրոպայի առաջնությունն իրենց մոտ անցկացնելու համատեղ հայտեր են ներկայացրել Խորվաթիան ու Հունգարիան, Լեհաստանն ու Ուկրաինան, ինչպես նաեւ առանձին հայտեր են ներկայացրել Հունաստանը, Իտալիան ու Թուրքիան: Նոյեմբերին կայանալիք ՈՒԵՖԱ-ի գործկոմի նիստում նշված թեկնածուներից կառանձնացվեն 2-3-ը, որոնք կշարունակեն պայքարը: Եվրո-2012-ի մայրաքաղաքը հայտնի կդառնա 2006 թ. դեկտեմբերին:

ՈՒԵՖԱ-ն խստացրել է թիմերի արտոնագրման գործընթացը: Այն հատկապես վերաբերում է մարզական եւ ֆինանսական բնագավառին: Հաշվի առնելով վերջին շրջանում ֆուտբոլիստների մահացության դեպքերի զգալի աճը, ակումբներից պահանջվում է անպայման բոլոր ֆուտբոլիստներին խորը բժշկական հետազոտության ենթարկել: Ֆինանսների առումով ակումբները պետք է ազգային ֆեդերացիա կամ ՈՒԵՖԱ ներկայացնեն ավելի մանրամասն ֆինանսական հաշվետվություններ, որտեղից նվազեցվի կոռուպցիայի հնարավորությունը եւ ավելի թափանցիկ դառնա ֆինանսական գործունեությունը: Ակումբները պարտավոր են մշտապես ՈՒԵՖԱ-ին տեղյակ պահել կատարվող արմատական փոփոխությունների՝ գլխավոր մարզչի պաշտոնանկության, հովանավորների հետ կապերի խզման եւ այլ իրադարձությունների մասին, որոնք ազդում են ֆինանսական իրավիճակի վրա:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Թուրքիան գոլ է խփում սեփական դարպասը

Փամուքի դատավարության արձագանքներն օտար մամուլում

«Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի հրատարակիչ եւ խմբագիր **Հարութ Սասունյանի** սեպտեմբերի 15-ի հերթական սյունակից տեղեկանում ենք, որ բազմաթիվ արտասահմանյան թերթեր, այդ թվում հեղինակավոր «Ուոլ սթրիթ ջորնըլը», «Վաշինգտոն փոստը» եւ «Նյու Յորք թայմսը» համապատասխանաբար սեպտեմբերի 2-ին, 7-ին եւ 10-ին անդրադառնալով թուրք հայտնի վիպասան Օրհան Փամուքի դեկտեմբերին սպասվող դատավարությանը՝ Շվեյցարիայում արած հայտարարության առթիվ իրենց խմբագրականներում դատապարտել են նրա հանդեպ հարուցված մեղադրանքը եւ օգտագործել «ցեղասպանություն» բառը՝ նկարագրելու հայերի զանգվածային կոտորածները: Բրիտանական «Գարդիան» թերթն իր սեպտեմբերի 9-ի խմբագրականում «ցավալի» եւ «լավ նվեր Թուրքիայի թշնամիներին» բառերով է որակել Փամուքին հասցեագրված «Թրքականությունը նսեմացնելու» Աթաթուրքի շրջանի մեղադրանքները, «1915 թ. Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ նրա համարձակ արտահայտությունների համար»: «ԵՄ-ին անդամակցել ցանկացող երկրները պետք է կարողանան դիմագրավել իրենց անցյալը եւ հարգել խոսքի ազատությունը», գրել է «Գարդիանը»:

Մյուս կողմից, «Ֆայնենշլ թայմսն» իր սեպտեմբերի 5-ի խմբագրականում նշել է, որ հայտնի հեղինակը պարզապես իր վրդովմունքն է հայտնել «Առաջին համաշխարհային պատերազմի օրերին եւ դրանից հետո Օսմանյան կայսրության հայերի զանգվածային սպանությունների շուրջը ստեղծված «դավադրական լռության» դեմ»: «Իրական աշխարհում աներեւակայելի է, որ Թուրքիան երբեւէ ԵՄ մուտք կգործի, եթե չի կարողանում դիմագրավել իր պատմության այս արյունաշաղախ գլուխը», գրել է թերթը:

Այս թերթերից առաջ, «Ինդիփենդենտի» օգոստոսի 31-ի համարում լրագրող Սորին Ֆրիլին գրել է, որ Օրհան Փամուքին մեղադրանքներ ներկայացնելով «Թուրքիան, առանց դրսի օգնության, գոլ է խփել իր սեփական դարպասը»:

Դժբախտաբար, Փամուքի դեմ ներկայացված մեղադրանքները դատապարտելիս բոլոր թերթերը չէ, որ համարձակվել են օգտագործել «ցեղասպանություն» բառը՝ հայերի կոտորածներին անդրադառնալիս: Դրանցից «Լոս Անջելես թայմսի» սեպտեմբերի 1-ի հոդվածագրի՝ թուրք թղթակից Ամբերին Զամանի խուսափողականությունը հասկանալի է, քանի որ զգույշ պետք է լիներ, այլապես նրան էլ Թուրքիայում կմեղադրեին հունիսին ընդունված «Դամոկլյան» օրենքով: Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ ակնարկների ժամանակ նա դիմել է բուշյան հարուստ գանձարանին, որտեղից ընտրել է «հայերի զանգվածային մահացածություն Առաջին համաշխարհայինի օրերին եւ դրանից հետո» տարբերակը, ավելացնելով. «Թուրքիան վաղուց ի վեր ժխտում է, որ երբեմնի ծաղկուն հայկական համայնքի ավելի քան մեկ միլիոն անդամները զոհ են դարձել 1915-23 թթ. սիստեմատիկ ոչնչացմանը: Հայերը եւ շատ ուրիշներ ցեղասպանություն են որակում կատարվածը»: Սակայն բոլորովին անհասկանալի է «Լոս Անջելես թայմսի» աշխատակիցներից մեկի հոդվածին ավելացրած «Հայերի ենթադրյալ սպանությունները» ենթավերնագիրը: Սա այնքան վրդովեցուցիչ շեղում էր խմբագրության որդեգրած քաղաքականությունից, եւ այնքան ստորացուցիչ խեղաթյուրում, որ ընդամենը մեկ հեռախոսային զանգից հետո, սեպտեմբերի 11-ին ընդունելով իր սխալը, թերթն ուղղում տպագրեց եւ «ենթադրյալ» բառը հանեց: Այնուամենայնիվ, ըստ Հարութ Սասունյանի, երեւի դեռ շատ աշխատանք պետք է տարվի այդ թերթի խմբագրության հետ, որովհետեւ սեպտեմբերի 8-ի համարում դարձյալ Փամուքի մասին տպագրված մեկ ուրիշ հոդվածում թերթը կրկին խուսափել է օգտագործել «ցեղասպանություն» բառը:

«Հետեւենք իրադարձություններին եւ տեսնենք, թե թուրքերն իրենց ձեռքով ինչպես են խորտակում ԵՄ անդամակցության հեռանկարները», վերջում գրում է Սասունյանը:

Երեւանի Հր. Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոն

37-րդ թատերաշրջանի բացումը

Հոկտեմբերի 1-ին եւ 2-ին՝ «Կանգ առ, երկրագունդ»
8-ին՝ «Ռոմեո եւ Ջուլիետ»
9-ին՝ «Զառ»
15-ին՝ «Սպանել սիրո համար»
16-ին՝ «Մակբեթ»
21-ին՝ «Ակամա բժիշկ»
22-ին՝ «Անվերջ վերադարձ»
23-ին՝ «Կատակերգություն»

Ներկայացումների սկիզբը՝ ժ. 19-ին:
Տոմսերը վաճառվում են:
Հեռախոս՝ 52-47-23

ԹԱՏՐՈՆԻ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐ՝ ՀՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՐՏԻՍՏ **ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ**

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ-ՄԲԱՊՁԲ-05/19 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **Պետության կարիքների համար ահազանգման համակարգի ձեռքբերման նպատակով**: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 900 ՀՀ դրամ փոխանցել «ԲՏԱԻնվեստբանկ» Հ/Հ 175004670790 «Գոհակ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 289325, Ա. Սարգսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 10:00-ն:

Ուշադրություն

Հայաստանում նորաբաց **կազմակերպությանը հարկավոր են** տնտեսագետներ, բժիշկներ, մանկավարժներ, հոգեբաններ՝ առանց տարիքային սահմանափակման: Հեռ.՝ 55-31-46:

www.azg.am

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀԱՅՏԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ ՀՐԱՎԵՐ

Շինվերանորոգման աշխատանքներ

30 սեպտեմբերի 2005 թ.

1. «Ագրոբիզնեսի հետազոտությունների եւ կրթության միջազգային կենտրոն» հիմնադրամը հրավիրում է բոլոր իրավասու շինարարական կազմակերպություններին մասնակցելու Տերյան 74 հասցեում գտնվող ուսումնական տարածքի վերանորոգման շինարարական աշխատանքների իրականացման մրցույթին:
2. Մրցույթին կարող են մասնակցել միայն այն կազմակերպությունները, որոնց վերջին 2 տարվա շինարարական աշխատանքների ընդհանուր գումարը ոչ պակաս է, քան 50 մլն ՀՀ դրամից:
3. Մրցութային փաթեթները եւ բացատրագրերը կարելի է ձեռք բերել ստորեւ նշված հասցեով՝ ներկայացնելով շինարարական լիցենզիայի պատճենը:
4. Վերանորոգման աշխատանքների գնային առաջարկները նշել միայն ՀՀ դրամով, առանց ԱԱՀ-ի:
5. Հայտերը պետք է ուժի մեջ մնան բացման օրվանից 30 օրվա ընթացքում եւ ներկայացվեն կնքված փակ ծրարների մեջ ***մինչեւ 2005 թ. հոկտեմբերի 7-ը, ժամը 16:30,*** հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Տերյան 74, հեռ՝ 522839, 564177:
6. Նշված ժամկետից հետո ստացված հայտերը չեն մասնակցելու հայտերի բացմանը, որը տեղի կունենա 2005 թ. հոկտեմբերի 7-ին, ժամը 17:00-ին, «Ագրոբիզնեսի հետազոտությունների եւ կրթության միջազգային կենտրոն» հիմնադրամի գրասենյակում՝ մասնակցելու ցանկություն հայտնած հայտատուների ներկայությամբ:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

2004 թվականի դեկտեմբերի 14-ից ՀՀ ԱԺ ընդունած եւ ընթացիկ տարվա հունվարի 14-ից ուժի մեջ մտած «Էլեկտրոնային փաստաթղթի եւ էլեկտրոնային թվային ստորագրության մասին» օրենքի համաձայն՝ ՀՀ մաքսային պետական կոմիտեն արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնող տնտեսվարող սուբյեկտներին այսուհետեւ հնարավորություն է ընձեռում անցում կատարել մաքսային ձեւակերպումների իրականացման առավել թափանցիկ գործընթացի, ինչը նրանց թույլ կտա անմիջապես գրասենյակից լրացնել եւ տարածաշրջանային մաքսատներին ուղարկել մաքսային հայտարարագրերը՝ տնտեսվարող սուբյեկտ-մաքսավոր շփումը հասցնելով նվազագույնի:

Մաքսային հայտարարագրման այս նոր եղանակի վերաբերյալ առավել հանգամանալից տեղեկություններ ստանալու նպատակով ՀՀ քաղաքացիները կարող են դիմել ՀՀ ՄՊԿ տեղեկատվական հոսքերի կարգավորման վարչություն՝ Ադ. Իսակովի 10 հասցեով կամ զանգահարել 52-61-87 հեռախոսահամարով:

ACBA BANK
ՀԱՅԳՅՈՒՂՓՈԽԲԱՆԿ

Իրավաբանի թափուր հաստիքի համար ***աշխատանքի ենք հրավիրում*** մինչեւ 35 տարեկան, բարձրագույն իրավաբանական կրթությամբ եւ աշխատանքային փորձ ունեցող անձանց:

Ցանկացողները կարող են ներկայացնել իրենց ինքնակենսագրականը մինչեւ սույն թվականի հոկտեմբերի 1-ը Բայրոնի 1 հասցեով (Կոնսերվատորիայի հարեւանությամբ):

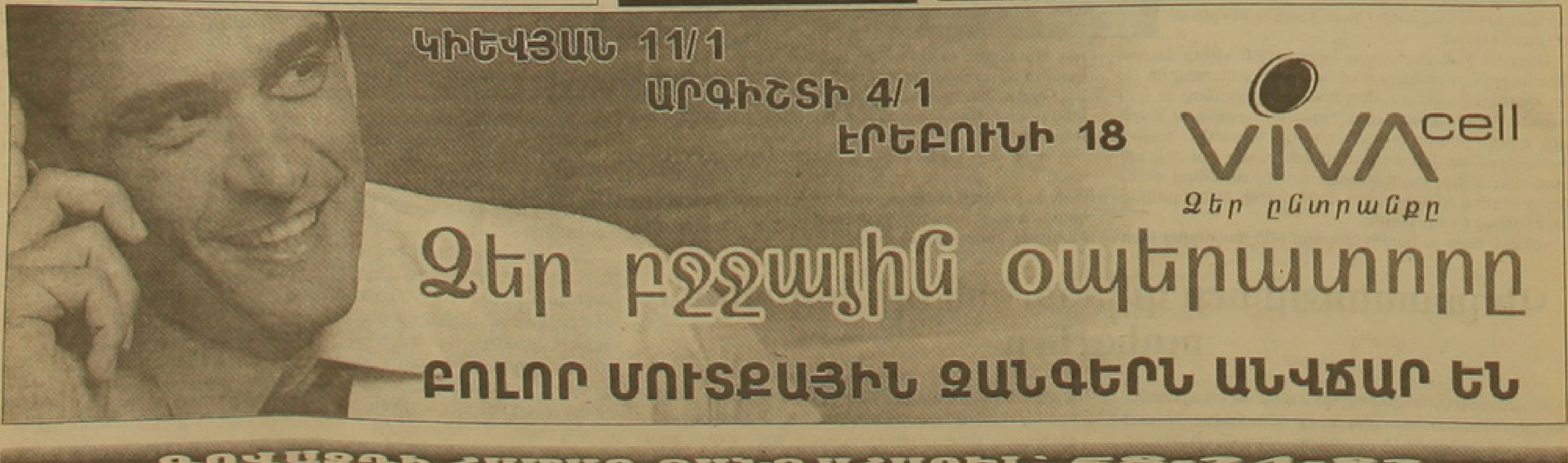

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 29.09.2005, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Գինդ» տպագրատունը: